Пролетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 789.
Матэр'ял прымаецца—з 9-3 і з 8½ гад.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў)

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]
ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 235 (2423) Чацьвер, 11-га кастрычніка 1928 г.

На змаганьне з заганамі дастаўкі прадуктаў.

«Праўда» ў перадавіцы пад загалоўкам—«Снабжение основных промышленных районов»—піша:

Задачы абслугоўваньня спажывецкіх патрэб шырокіх рабочых мас патрабуюць ад усяе партыйнае і савецкае грамадзкасьці асаблівае ўвагі да дастаўкі тавараў у асноўныя прамысловыя раёны.

Мы ў мінулым годзе больш усяго грашылі тым, што раскідаліся пры складаньні плянаў дастаўкі, амаль механічна разьмяркоўваючы таварную гатоўку па ўсіх раёнах, адкуль надыходзілі затрабаваньні. Між тым, у асобных раёнах, пры належнай ініцыятыве мясцовых органаў, той ці іншы прадукт мог быць атрыманы з мясцовых-жа крыніц. Некаторыя арганізацыі фактычна і ішлі па лініі найменшага адпору, чакаючы атрымаць патрэбны прадукт з цэнтру.

Такія памылкі трэба зараз рашуча выправіць. Права на першачарговае задавальненьне спажывецкіх патрэб павінна быць дадзена тым раёнам, якія ня маюць уласных крыніц, г. зн. асноўным прамысловым раёнам, якія апроч таго зьяўляюцца асабліва важнымі ў вытворчых адносінах. Раёны-ж, якія маюць магчымасьць загатовіць той ці іншы прадукт у парадку так званае заплянавае дастаўкі, г. зн. звыш таго, што загатаўляецца па заданьнях цэнтру, павінны паклапаціцца скарыстаць свае магчымасьці. Абапіраючыся на партыйную і савецкую грамадзкасьць, скарыстоўваючы каапэратывы і іншыя загатоўчыя арганізацыі, мясцовыя кіруючыя органы павінны выявіць у гэтым напрамку вялікую ініцыятыву і несьці адказнасьць за дастаўку.

У тым-жа напрамку трэба шукаць магчымасьцяў пашырэньня вырабу практавараў. Недахоп вырабу і прапановы можа быць папоўнен ня толькі разгортваньнем буйнае прамысловасьці, але і шляхам узмацненьня мясцовае ініцыятывы, разьвіцьця за кошт мясцовых сродкаў і крыніц тых галін, у якіх мы найбольш адчуем і якія ў мясцовых умовах могуць быць запоўнены.

Мы павінны вельмі востра паставіць пытаньне аб ліквідацыі сучасных недарэчных форм абслугоўваньня спажыўца. Калі паслухаць каапэратараў, дык доўгая 2-хгадзінная ці 3-хгадзінная чарга за кожным прадуктам зьяўляецца амаль нямінучым злом. Інакш думаюць тыя, каму прыходзіцца стаяць у чарзе. Кепска пастаўлена папярэдняе растлумачваньне спажыўцу, адкуль і што ён атрымае. Далей ідуць пытаньні продажу тавару: прыстасаваньне гадзін продажу да выгады рабочага-спажыўца, адважваньне, палепшаньне разрахункаў і г. д. Ня толькі ў правінцыі, але і ў Маскве ня робяць папярэдняга адважваньня, а гэта можна тым больш лёгка зрабіць, што водпуск некаторых прадуктаў часамі абмяжоўван пэўнаю колькасьцю. У існаваньні гэтых штучных „пробак", якія нэрвуюць спажыўца, вінаваты ў першую чаргу кіраўнікі каапэратываў, а таксама самі пайшчыкі, у якіх не хапае актыўнасьці для абароны сваіх інтарэсаў. Спажывецкая каапэрацыя вельмі слаба разгортвае грамадзкасьць і самадзейнасьць мас—гэтую ўнутраную рухавую сілу каапэрацыі. Толькі недастачаю грамадзкасьці, самадзейнасьці і самакрытыкі можна тлумачыць слабы тэмп выпраўленьня дэфэктаў абслугоўваньня.

Выкананьне задач дастаўкі тавараў павінна стаць штодзённаю турботаю мясцовых партыйных, савецкіх і прафэсыянальных арганізацый.

Пад знакам рэвалюцыйна-марксысцкае арыентацыі на масы.

Адчынілася ўсесаюзная нарада па перавыбарах у саветы.

ЗАДАЧЫ НАРАДЫ—намеціць правільную клясавую лінію ў перавыбарах і знайсьці спосабы ПРАКТЫЧНА ПРАВЕСЬЦІ ГЭТУЮ ЛІНІЮ НА МЯСЦОХ.

Уступная прамова т. Калініна.

МАСКВА, 9-га кастрычніка ў Вялікім Крамлёўскім Палацы пад старшынствам Калініна адчынілася скліканая ЦВК СССР і ЦК партыі ўсесаюзная нарада па пытаньнях надыходзячых перавыбараў у Саветы.

Адчыняючы нараду т. Калінін прапануе ўшанаваць устаньнем памяць Скварцова-Сьцяпанава. Потым Калінін выступіў з прамовай аб задачах нарады.

Гэтая нарада,—сказаў т. Калінін—склікана па ініцыятыве ня толькі ЦВК Саюзу ССР, але і ЦК партыі. Яна склікана ня толькі для таго, каб у надыходзячую выбарчую кампанію ў саветы **намеціць правільную рэвалюцыйную марксысцкі вытрыманую лінію, але і для таго, каб здолець гэтую лінію правесьці практычна на мясцох.**

Трэба проста сказаць, што ў мінулую выбарчую кампанію шмат-дзе лінія партыі праводзілася ня зусім правільна, і інструкцыя ЦВК часам разумелася ня так, як належыць. Гэта зразумелая рэч; намеціць правільную лінію ў цэнтрах—цяжкая задача, але ня менш цяжкая задача—правесьці гэтую лінію на практыцы. Сутнасьць разьвязаньня пытаньня ў тым, што кожны палітычны дзеяч, праводзячы рэвалюцыйна-марксысцкую лінію, павінен заўсёды мець перад вачыма канкрэтныя варункі, і ў адпаведнасьці з гэтымі варункамі праводзіць гэтую лінію. Калі-ж ён яе будзе аднолькава прыстасоўваць і ў Башкірыі і на заводзе «АМО» ў Маскве, дык напэўна і тут і там яна будзе пераблытана.

Гэта нарада і склікана каб устанавіць, так сказаць узгадненьне між цэнтральнымі органамі і месцамі, каб лінія. намечаная і ЦК партыі і ЦВК СССР не абярнулася ў мёртвую, шаблённую,а засталася жывой, дзейнай лініяй.

Нарада павінна гэтым мэтадам ахапіць сутнасьць такога важнага пытаньня, як перавыбарчая кампанія. **Выбарчая кампанія—гэта адна з самых галоўных палітычных кампаній, якая ўзварушвае ўсё жыхарства. Тут, поруч з асноўнымі лёзунгамі, асноўнай лініяй, якую намячаюць і ЦК партыі і кіруючыя савецкія органы,трэба ўмець выкарыстаць і ўсё варункі, усе канкрэтныя спрыяючыя моманты гэтых варункаў на мясцох.**

Але трэба іх выкарыстаць умеючы. Вы-ж разумееце, што наш вялізны край прасякнут дробна-буржуазнай ідэалёгіяй. Мець здольнасьць адлушчыць гэтую дробнабуржуазную ідэалёгію, умець у канкрэтных пытаньнях знайсьці рэвалюцыйна-марксысцкі напрамак—вось задача і пры гэтым ня лёгкая задача для мясцовых працаўнікоў. Трэба дамагчыся, каб правядзеньне правільнае клясавае рэвалюцыйна-марксысцкае лініі спрыяла павялічэньню прадукцыйных сіл, згуртаваньню пралетарскіх элемэнтаў, узмацненьню саюзу рабочых і сялян. Калі на вашым шляху будуць сустракацца бясконцая рознастайнасьць непрадбачаных варункаў і безьліч пытаньняў, якія ніяк ня могуць быць улічаны ў цэнтры самімі кіраўнікамі, тады трэба мець здольнасьць арыентавацца ва ўсіх гэтых складаных абставінах трэба ўмець паказаць сапраўдны рэвалюцыйна-марксысцкі падыход да канкрэтных задач, якія стаяць перад вамі. Вось галоўная задача, якая стаіць перад мясцовымі працаўнікамі і ў часе асноўнае палітычнае кампаніі перавыбараў саветаў.

Я адважваюся спадзявацца, што агульнымі сіламі дакладчыкаў і таварышоў-удзельнікаў нарады мы здолеем так намеціць правільную ў аснове лінію правядзеньня выбарчае кампаніі, **каб паказаць, як гэтую правільную лінію на канкрэтных прыкладах, карыстаючыся рэвалюцыйна-марксысцкім мэтадам, сапраўды правільна практычна дапасоўваць на выбарах.** А калі мы гэтую лінію правільна дапасуем, дык я ўпэўнен, што выбарчая кампанія дасьць нам усю тую суму належных палітычных вынікаў, якое мы ад яе маем права чакаць і чакаем (воплескі).

Пасьля прамовы т. Калініна нарада зацьвярджае парадак дню, на якім стаіць адно пытаньне: аб перавыбарах саветаў. Па гэтым пытаньні нарада ўхваляе заслухаць два даклады—аб палітычных і аб арганізацыйных задачах кампаніі перавыбараў.

З вялікім дакладам аб палітычных задачах кампаніі перавыбараў выступіў т. Кагановіч (даклад т. Кагановіча будзе зьмешчан гэтымі днямі).

Потым нарада заслухала

даклад т. Энукідзэ

аб арганізацыйнай падрыхтоўцы перавыбараў саветаў

УЦЯГНУЦЬ У ПЕРАВЫБАРЫ НАЙШЫРЭЙШЫЯ МАСЫ ПРАЦОЎНЫХ.

Энукідзэ зазначае, што правільная арганізацыя перавыбараў саветаў адыгрывае вялічэзную ролю ў надыходзячай кампаніі. Галоўная задача выбарчае кампаніі—**уцягнуць у гэтую кампанію самыя шырокія гушчы рабочых, вясковае беднаты і сераднякоў.**

У апошні час абвастрылася клясавая барацьба на вёсцы. Гэта ўзьнімае значэньне перавыбараў, ад посьпеху якіх залежыць склад органаў улады.

Асаблівую ўвагу трэба аддаць правільнай арганізацыі выбарчых вучасткаў. Правільнае назначэньне часу для сходаў і правільная разьбіўка выбарчых вучасткаў павінны, зразумела, узмацніць актыўнасьць вясковага жыхарства, удзел якога на мінулых выбарах складаў толькі 47—48 проц. Наступная ўмова правільнае арганізацыі перавыбараў—**выразны зьмест усіх інструкцый і выбарчых законаў.** Трэба, каб між выбарчай інструкцыяй ЦВК СССР і інструкцыямі саюзных рэспублік ня было прынцыповых разыходжаньняў. Тлумачэньні спэцыяльнага характару могуць давацца толькі з ведама цэнтральных органаў улады. **Ва ўсіх пытаньнях, зьвязаных з выбарчай кампаніяй, належыць прытрымлівацца адзінае пагоджанае палітыкі.**

На склад выбарчых камісій павінна быць зьвернута сур'ёзная ўвага. Як выбарчыя камісіі ў цэлым, так і сябры выбарчых камісій павінны быць падрыхтаваны да правільнага разуменьня выбарчае палітыкі, павінны здольна разьбірацца ў пытаньнях кампаніі самастойна, менш зварочваючыся з пытаньнямі і даведкамі да вышэйшых органаў.

ШЫРОКА ПАСТАВІЦЬ СПРАВАЗДАЧНАСЬЦЬ.

У надыходзячую кампанію па выбарах (якая, да рэчы, будзе ўважліва адмежавана ад іншых масавых кампаній) павінны быць уцягнуты ўсе нашыя арганізацыі і ведамствы. У асноўным удзел іх у выбарчай кампаніі павінен выявіцца ў пастаноўцы належнае справаздачнасьці перад выбаршчыкамі. Калі справаздачнасьць аб савецкай працы будзе пастаўлена правільна, дык гэта на 90 проц. паспрыяе актыўнаму ўдзелу жыхарства ў самой выбарчай кампаніі. **Як прафсаюзы, так і гаспадарчыя арганізацыі і каапэрацыя абавязаны ўзяць актыўны ўдзел у справаздачнай кампаніі перад працоўнымі.** У ёй павінны ўзяць удзел ня толькі ВСНГ, але і Наркамасьветы, Наркамзем, Наркам'юст, пракуратура і іншыя савецкія арганізацыі. Перад выбаршчыкамі будуць даваць справаздачу і сам цэнтральны ўрад і саюзныя ўрады, якія камандыруюць для дакладаў аб сваёй дзейнасьці на месцы спэцыяльных працаўнікоў. Дзеля гэтага-ж будзе выдадзена і шырока распаўсюджана нават у самых нізавых арганізацыях і друкаваная справаздача пра дзейнасьць Саюзнага ўраду. Значную ролю ў правядзеньні надыходзячае выбарчае кампаніі павінна будзе адыграць **Чырвоная армія.** У выбарчую кампанію трэба ўцягнуць і вясковую інтэлігенцыю (настаўнікаў, дактароў, аграномаў, каморнікаў).

Асаблівае значэньне набывае ўдзел у выбарчай кампаніі савецкага друку, як цэнтральнага, так і мясцовага. Толькі праз друк можна высьветліць шырокім масам выбаршчыкаў рад пытаньняў, зьвязаных з выбарамі, пытаньняў, на якія часам цяжка бывае адказаць вусна працаўнікам на мясцох, такую-ж ролю павінна адыграць і радыё.

ЗА ПЛЯНАВАЕ ПРАВЯДЗЕНЬНЕ КАМПАНІІ.

Плян кампаніі павінен быць складзен ня толькі ў цэнтры, але і на мясцох. У гэтай працы абавязаны ўзяць удзел усе саветы.

У галоўным кампанія павінна быць разьбіта на пэрыяды: падрыхтоўчы, справаздачны і выбарчы. **Падрыхтоўку да выбараў трэба распачаць неадкладна.** Усе арганізацыі, цэнтральныя і мясцовыя, пакольні ёсьць магчымасьць, павінны вызваліць гэты пэрыяд ад усіх іншых кампаній. У гэтым сэнсе згода між арганізацыямі ў цэнтры дасягнута. Трэба, каб такое-ж згоды дасягнулі і на мясцох. Асаблівая ўвага павінна быць зьвернута на складаньне сьпісаў асоб пазбаўленых выбарчых правоў. Прыстасаваньне закону аб складаньні гэтых сьпісаў вымагае выключна ўмелага падыходу, веданьня мясцовых умоў, варункаў і гэтак далей.

НЕ ДАПУСЬЦІЦЬ ВАРОЖЫХ НАМ ЭЛЕМЭНТАЎ ДА ОРГАНАЎ УЛАДЫ.

Падход патрэбен не фармальны, як гэта часта заўважваецца, а па сутнасьці, падыход вельмі ўдумчывы. Агульная задача—**берагчы органы ўлады, каб не пралезьлі туды кулакі і антысавецкія элемэнты.** Пры прыстасаваньні гэтага закону не павінна быць месца ні прыдзіркам, ні асабовай помсьце.

Ёсьць прыклады, калі закон гэты выкарыстоўваецца на мясцох проці кожнага хоць крыху заможнага ці пачаўшага гаспадарча расьці селяніна. У гэтым сэнсе павінна быць асаблівая асьцярога. Трэба зьвярнуць увагу не на тое, каб абавязкова павялічыць процант асоб, пазбаўленых выбарчых правоў. **Задача закону—у ахове выбарчых органаў улады ад уплыву кулакоў і антысавецкіх элемэнтаў.**

Тав. Энукідзэ лічыць патрэбным шырока паставіць справаздачную кампанію, якая павінна праводзіцца **пад знакам самакрытыкі.** Трэба спыняцца пры гэтым ня толькі на нашых недахопах, але і на нашых дасягненьнях, якія не заўсёды належна асьвятляюцца. **Трэба зьвярнуць увагу і на дзелавы зьмест наказаў выбаршчыкам.**

Нарэшце тав. Энукідзэ спыняецца на пытаньні аб кандыдатах, якія высоўваюцца ў сябры саветаў. Трэба даць выбаршчыкам шырокую магчымасьць самім высоўваць кандыдатаў. Яны павінны таксама мець права шырока і вольна абмяркоўваць усе высунутыя кандыдатуры. Павінна быць вырашана пытаньне аб нормах выбараў, а таксама пытаньне, якое часта выклікае непаразуменьні аб спосабах галасаваньня—простаю ці аднолькаю большасьцю. **Вылучаць на працу саветаў беспартыйны актыў** як з сялян, так і з рабочых, як з мужчын, так і асабліва жанчын—такая асноўная задача. Жаночы актыў надзвычайна дапаможа ўзьняць агульную актыўнасьць усяго жаночага жыхарства рэспублікі.

* * *

Пасьля дакладу тав. Энукідзэ быў абвешчан перапынак да 6-й гадз. вечара.

На вячэрнім пасяджэньні ў спрэчках выступілі т. т. ЮСУПАЎ (Баку), РЫЎКІН (ЦКК) сябра цэнтральнае выбарчае камісіі РСФСР КЛІНЦЭВІЧ, ХАЦКЕВІЧ (Беларусь), СЯДОЎ (рабочы пасёлку Кузьнецоўск, Цьвярское губэрні), АРЦЮХІНА (цэнтр), СТАЛБОЎ (Яцкавіцкая валасьць, Бранская губ.) і ДЫГАСЬНЕР (цэнтр).

Барацьба за панаваньне на моры пад выглядам разброеньня.

ФРАНЦЫЯ НЯ ЗГОДЗІЦЦА З ПАТРАБАВАНЬНЯМІ ІТАЛІІ.

ПАРЫЖ, 9-Х. Абмяркоўваючы італьлянскую ноту ў адказ на францускі і ангельскі мэмарандумы аб марскім разброеньні, газэты рашуча заяўляюць аб няжыцьцёвасьці ізноў высунутага Італіяй патрабаваньня аб роўнасьці марскіх узброеньняў Італіі з узброеньнямі любое сухаземнае дзяржавы.

«Эко-дэ-Пары» піша: „Роўнасьць марскіх сіл Францыі і Італіі азначала-б, што Францыя займе на Міжземным моры другараднае становішча. Мы ня хочам ісьці на рызыку і адмаўляцца ад панаваньня на марскіх шляхох»

«Эўр» (левабуржуазная) лічыць, што італьлянскі пункт гледжаньня «можа стаць небясьпечным». Газэта зазначае: «Вялікі лік вайсковых суднаў патрэбен нам, каб забясьпечыць нашыя шляхі зносін. Навошта-ж патрэбен Італіі такі самы вялікі лік суднаў, як не для таго, каб пагражаць іменна гэтым шляхам зносін».

«Тан» таксама заяўляе, што Францыя зусім ня можа згадзіцца з прынцыпам роўнасьці марскіх сіл Францыі і Італіі.

СТАЧКА Ў ТУРКУЭНЕ ЗАДУШАНА ЎРАДАМ І РЭФАРМІСТАМІ.

ПАРЫЖ, 9-Х. Цэнтральны забастовачны камітэт, на чале якога стаяць прадстаўнікі рэвалюцыйных прафсаюзаў, заклікае рабочых тэкстыльшчыкаў у Туркуэне спыніць забастоўку.

«Юманітэ» піша наконт гэтага так: «Супольныя ўчынкі сацыялістаў і ўраду, якія ўжылі гвалты і рэпрэсіі, прымусілі цэнтральны забастовачны камітэт ухваліць пастанову аб адступленьні ў Туркуэне».

У іншых гарадох забастоўка тэкстыльшчыкаў ня спыняецца.

ВЫСЫЛКА АМЭРЫКАНСКАГА КАРЭСПАНДЭНТА.

ПАРЫЖ, 9-Х. Парыскі карэспандэнт газэтнага трэсту Хэрста—Хорэн, які перадаў свайму агенцтву сакрэтны абежнік Бартэле аб англа-францускай згодзе, высылаецца з Францыі. На допыце Хорэн заявіў, што атрымаў дакумант ад самога Хэрста, які быў у Парыжы. Улада прапанавала Хорэну альбо выехаць з Францыі, альбо згадзіцца на арышт і стаць перад судом.

Водлуг паведамленьняў „Матэн", паверны ў справах Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў затрабаваў у міністэрстве замежных спраў весткі аб інцыдэнце з Хорэнам. У міністэрстве заявілі, што Хорэн ня быў арыштаваны, а толькі апытаны, і сам згадзіўся выехаць з Францыі яшчэ да чацьвяргу. Такі-ж адказ быў дадзен старшыні аб'яднаньня амэрыканскіх журналістаў.

Змаганьне аўстралійскіх транспартнікаў шырыцца.

СТАЎЛЕНІКІ БАЛЬДВІНА ПАГРАЖАЮЦЬ СУРОВЫМІ РЭПРЭСІЯМІ.

ЛЁНДАН, 8-Х. Агенцтва Рэйтэр паведамляе з Мэльбурну (Аўстралія) «Водлуг патрабаваньня рабочых, забастовачны камітэт пастанавіў пашырыць забастоўку і прапанаваў рабочым партавога транспарту спыніць перавозку тавараў, якія выгружаюцца дабрахвотнікамі (штрэйкбрэхерамі).

БОМБЫ Ў ПАМЯШКАНЬНІ ШТРЭЙКБРЭХЕРАЎ.

ЛЁНДАН, 9-Х. Агенцтва Рэйтар паведамляе з Мэльбурну (Аўстралія), што ў порце Фрымэнтль 1.200 партовых рабочых ухвалілі пастанову, каб аднавіць працу. Сёньня адбыліся дзьве нарады прафсаюзаў транспартнікаў, але наперакор чаканьням, аб пашырэньні забастоўкі нічога не абмяркоўвалася.

Прэм'ер штату Вікторыя Хоген заявіў, што ўрад штату пастанавіў назначыць узнагароду ў разьмеры 250 фунтаў стэрлінгаў за дастаўку якіх-небудзь вестак аб асобах, якія кідаюць бомбы.

Сёньня раніцою ізноў была кінута бомба ў дом у заходнім раёне Мэльбурну, дзе знаходзіліся дабрахвотнікі (г. зн. штрэйкбрэхеры). Будынак моцна пацярпеў, людзкіх ахвяр няма.

У Мельбурне адбылася дэманстрацыя членаў прафсаюзаў. Усе прамоўцы патрабавалі пашырыць забастоўку. Цэнтральны стачачны камітэт прапанаваў возчыкам, машыністам і апальшчыкам спыніць працу, якая выконваецца пры ўдзеле дабрахвотнікаў.

АНГЕЛЬСКІЯ САТРАПЫ «ПРЫМАЮЦЬ ВЫКЛІК».

ЛЁНДАН, 8-Х. Рэйтэр паведамляе з Мэльбурну (Аўстралія). «Аўстралійскі прэм'ер Брус, выступаючы ў Дандэноне, спыніўся на канфлікце докераў з прадпрыёмцамі. Прэм'ер заявіў, што Аўстраліі кінут вызаў крайнімі, якія імкнуцца разьмежаваць імпэрыю, выклікаць затрыманьне ў гандлі і прамысловасьці і зруйнаваць дзяржаўныя арганізацыі. «Мы прымаем вызаў»—заявіў прэм'ер.

Італьлянскі адказ на англа-францускі мэмарандум.

РЫМ. 8-Х. Агенцтва Стэфані паведамляе: „6 кастрычніка ангельскаму і францускаму пасольствам у Рыме перададзен італьлянскі адказ на францускі і ангельскі мэмарандумы, адрасаваныя італьлянскаму ўраду сёлета ў жвіўні і прысьвечаныя абмежаваньню марскога ўзброеньня.

Італьлянскі ўрад у сваім адказе яшчэ раз пацьвярджае заяву старшыні ўраду, зробленую ім у чэрвені, што Італія наперад згаджаецца прызнаць граніцаю свайго ўзброеньня самую малую лічбу з умоваю, каб гэтае лічбы не перавялічыла ніводная іншая дзяржава эўрапейскага кантынгенту. Італьлянскі ўрад заяўляе сябе прыхільнікам абмежаваньня агульнага тапнажу, а не абмежаваньня асобных катэгорый суднаў. Інакш кажучы, кожная дзяржава павінна мець магчымасьць выкарыстаць устаноўлены для яе тапнаж для пабудовы такіх тыпаў суднаў і такога ўзброеньня, якое на яе думку, найлепш адпавядае патрэбам дадзенае дзяржавы,

МАНАПОЛІЯ ЗАМЕЖНАГА ГАНДЛЮ У АУГАНІСТАНЕ.

ЗЬМЕНЫ Ў СКЛАДЗЕ ЎРАДУ.

КАБУЛ, 8-Х. 5-га кастрычніка на сходзе ў падышаха падышах прапанаваў купцом рабіць закупку непасрэдна з першых крыніц, мінаючы пасрэднікаў, і заявіў, што калі такія закупкі заграніцаю будуць нявыгадны, дык урад гатоў увесьці манаполію замежнага гандлю.

Далей падышах паведаміў, што заснавана партыя незалежнасьці і аднаўленьня краю і прапанаваў усім уступаць у члены партыі.

Падышах сказаў, што бярэ на сябе непасрэднае кіраўніцтва габінэтам міністраў; яго сталым намесьнікам будзе Махмэд-Валі-Хан, на якога ўскладаецца выкананьне бягучых пытаньняў. Міністрам замежных спраў назначаецца Гулям Сандык.

У канцы падышах прапанаваў прысутным шчыра заявіць, ці згодны яны з яго праграмаю і ці гатовы праводзіць яе ў жыцьцё. Пасьля аднагалоснага адказу падышах прапанаваў, каб асобы, якія не адчуваюць сябе даволі падрыхтаванымі для выкананьня памечанае праграмы, падаліся ў адстаўку.

ПЕРАМОГА ЛЕВАГА РАБОЧАГА СЬПІСУ У ЛАТВІІ.

РЫГА, 9-Х. На толькі-што скончаных выбарах у сойм сьпіс левых рабочых, які ўдзельнічаў упяршыню, атрымаў 8 мандатаў; сацыял-дэмакраты замест ранейшых 31—атрымалі 26; нацыянальны цэнтр (фашысцкая група Бэрга) захаваў ранейшых 3 мандаты.

ЗА КОШТ МЕНШАВІКОЎ.

РЫГА, 9-Х. Орган латвійскіх сацыял-дэмакратаў «Сацыял-Дэмакрат» прымушан прызнаць вялікі посьпех новага сьпісу левых рабочых і адзначыць, што гэта здарылася за кошт сацыял-дэмакратаў.

Антыўрадавы рух у Румыніі.

ВЕНА, 9-Х. З Бухарэсту паведамляюць, што ў нядзелю ва ўсіх больш-менш значных гарадох Румыніі адбыліся абласныя сходы, скліканыя нацыянальна-сялянскай партыяй пад лёзунгам „скасаваньне сучаснага ўраду».

Вэнізэлёс у Белградзе.

ВЕНА, 9-Х. Вэнізэлёс прыехаў у Белград для перамоў наконт пакту між Грэцыяй і Югаславіяй.

У ЛЕДЗІ БАСТУЕ УСЕ 100 ПРОЦАНТАЎ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ.

Да стачкі далучыліся тэкстыльшчыкі КАЛІША, ЧЭНСТАХОВА, ПЕТРАКОВА і інш. гарадоў.—У Заверцы праліта кроў бастуючых.

Змаганьне ня слабне.

ВАРШАВА, 9-Х. Забастоўка лёдзінскіх тэкстыльшчыкаў ня толькі не паслабла, але яшчэ больш пашырылася, ахапіўшы і **Відзеўскую мануфактуру, прадпрыёмствы, якое працавалі да апошняга дню.** *Такім чынам, у Лёдзі бастуе 100 проц. рабочых тэкстыльшчыкаў.*

Далучыліся *да забастоўкі таксама і* **КАЛІСКІЯ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКІ,** *дзе не працуе ніводная тэкстыльная фабрыка.*

У Петракове спыніліся ўсе тэкстыльныя фабрыкі.

У ЧЭНСТАХОВЕ, не зважаючы *на патугі прафсаюзаў, якія знаходзяцца пад кіраўніцтвам і ўплывам хрысьціянскіх дэмакратаў і жоўтае нацыянальнае рабочае партыі,* **ТЭКСТЫЛЬШЧЫКІ ДАЛУЧЫЛІСЯ ДА ЗАБАСТОЎКІ.**

У горадзе Заверцы конная паліцыя, выступіўшы ў абарону штрэйкбрэхераў, учыніла наскок на бастуючых ля фабрыкі. Яшчэ няма вестак пра лік пацярпеўшых.

Урад на абароне капіталістаў.

ПРАПАНОВЫ МІНІСТРА ПРАЦЫ НЯ ВЫРАТУЮЦЬ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ АД АЖАБРАЧВАНЬНЯ.

ВАРШАВА, 9-Х. Першае выступленьне ўраду ў якасьці арбітра ў лёдзінскім канфлікце выразна выявіла тэндэнцыю ўраду. **Фальшывы нажым ураду на прамыслоўцаў зьявіўся на практыцы нажымам на** рабочых. Канфэрэнцыя прадстаўнікоў прамыслоўцаў і лёдзінскіх рабочых у міністэрстве працы не разьвязала канфлікту. Прапанова ўраду павялічыць на 5 проц. заработак, каб перамовы наконт іншых дамаганьняў распачаць пазьней пасьля ліквідацыі забастоўкі, наўрад ці будзе ўхвалена. Практычна 5-ціпроцантная надбаўка да заработку пры сучасных умовах дасьць ім пры 8-мігадзінным рабочым дні 1-2 в паловаю злотых на тыдзень (злоты—23 кап.).

Дэпутат сойму ад гораду Лодзі камуніст Росяк, які прыехаў у Варшаву, каб прысутнічаць на канфэрэнцыі ў міністэрстве працы, быў выведзен з залі пасяджэньня згодна патрабаваньня прадстаўніка міністэрства.

Прадстаўнік прафсаюзаў Шчаркоўскі заявіў на канфэрэнцыі, што як толькі ўзьнікае канфлікт між працаю і капіталам, дык урад становіцца ў абарону апошняга.

Працэс „Беларускай С.-Р. Грамады".

Абаронцы прысуджаных дзеячоў «Беларускай С.-Р. Грамады», адвакаты: Сьмяроўскі, Этынгер і Дурач унесьлі апэляцыю на прыгавар суда першай інстанцыі, дамагаючыся амністыі. Разгляд справы «Грамады» пачнецца ў сьнежні г. г.

Віленшчыне пагражае голад.

Віленскія газэты поўны вестак аб неўраджаі ў Віленшчыне. У Сьвянцянскім, Браслаўскім, Ашмянскім і Пастаўскім паветах неўраджай даходзіць да 70-80 процантаў страт. Прычынай *неўраджаю зьяўляецца халодная і позьняя вясна, халоднае і дажджлівае лета, дзякуючы чаму збожжа вымакла і непаспела ў час. Мароз уначы з 26 на 27 верасьня, які даходзіў у некаторых мясцовасьцях Віленшчыны да 5 градусаў, канчаткова зьнішчыў гарох, віку, мешаніну з вікай, лубін і лён. У паўночных паветах апрача таго замёрз авёс і ячмень. Бульба перастала расьці. Сэрадэля таксама папсавана.*

Беларусы дамагаюцца адчыненьня бел. гімназіі ў Вілейцы.

Віленскі школьны куратар прыняў дэлегацыю бацькаўскага камітэту ў Вілейцы, якая зьвярнулася да куратара з просьбай адчыніць у Вілейцы беларускую гімназію замест зачыненай расейскай. Куратар дасьць адказ на просьбу па атрыманьні даных аб матар'яльных становішчы гімназіі, аб складзе настаўніцкага пэрсаналю і г. д.

Рэдактар „Слова" прыцягнены да адказнасьці.

Рэдактар манархічнай віленскай газэты Я. Юркевіч прыцягнены да адказнасьці за надрукаваньне ў № 222 артыкулу аб арыштах у Навагрудчыне.

100 тысяч даляраў страты.

У часе пажару млына каля Кракава згарэла каля 100 вагонаў мукі. Засталося 250 вагонаў мукі і кашы. Млын забясьпечан быў на 400 тыс. даляраў у розных таварыствах. Страты вылічаюцца ў 100 тысяч даляраў.

Праявы польскага імпэрыялізму.

У адказ на нядаўную прамову Гіндэнбурга на тэму аб тым, што нямецкі народ ніколі не зразумее прызнаньня большай часткі Г. Сілезіі Польшчы, не забудзе і не перахварэе з прычыны адарваньня ад Нямеччыны іншых зямель,—у некаторых гарадох Польшчы адбыліся мітынгі, на якіх прыняты рэзалюцыі з дамаганьнем звароту Польшчы Опальскай Сілезіі, Вармii і Мазураў, якія знаходзяцца пад уладай Нямеччыны.

Забарона вывазу пшаніцы з Польшчы.

Рада міністраў забараніла вывазіць пшаніцу да 31 сьнежня г. г., пшанічнай мукі—да 31 сакавіка 1929 г. і кашы да 31 кастрычніка г. г. Адначасова ўводзіцца новая мытная аплата за правоз праз граніцу—20 зл. за 1000 кілгр.

8-я гадавіна захвату Вільні Жэлігоўскім.

9 кастрычніка г. г. споўнілася 8 год ад часу захвату ген. Жэлігоўскім Вільні. Віленскія польскія газэты паведамлялі, што ў гэты дзень у катэдры будзе адпраўлена арцыбіскупам набажэнства і толькі. Ні парадаў, ні якіх небудзь урачыстасьцяў у гэтым годзе ня было. Што-б гэта значыла?

Тры камуністычныя сьцягі.

Гэтымі днямі паліцыя зьняла ў Варшаве вывешаныя нявыкрытымі асобамі тры камуністычныя сьцягі з «антыдзяржаўнымі» надпісамі.

Напад на маёнтак.

Гэтымі днямі ўначы на маёнтак Развадоў у Маркаўскай валасьці, Валожынскага пав., зроблен быў напад. У часе сну гаспадароў 4 замаскаваных і ўзброеных бандытаў улезла ў памяшканьне і, стэрарызаваўшы жыхароў маёнтку, павязалі іх і пачалі грабіць. Забраўшы 1400 зл. і шмат вопраткі, зладзеі палажылі ўсе гэта на воз, запрэглі панскіх коняй і ўцяклі. Пагоня за імі не дала рэзультатаў.

ПАМЯЦІ І. І. СКВАРЦОВА-СЬЦЯПАНАВА

ЦК КП(б)Б.

Сьмерць бязьлітасна вырвала з шэрагаў нашай партыі яшчэ аднаго выдатнага бальшавіка, нясупыннага барацьбіта і працадзольнага работніка Скварцова-Сьцяпанава. Менская арганізацыя ведае Скварцова-Сьцяпанава як нясупыннага барацьбіта са ўсякімі дробна-буржуазнымі варожымі ўхіламі ў шэрагах нашай партыі, які стаяў на слаўным пасту кіраўніка ЎсеЦВК, нясупынна і цьвёрда праводзіў ідэю камунізму і сацыялістычнага будаўніцтва ў шырокія працоўныя масы.

Няма больш у нашых шэрагах Скварцова-Сьцяпанава і гэта вымагае ад нас яшчэ мацней згуртавацца вакол ЦК КП(б)Б, яшчэ шчыльней згуртаваць шэрагі нашай партыі і яшчэ мацней працаваць на фронце сацыялістычнага будаўніцтва.

МЕНСКІ АКРУГКОМ КП(б)Б.

ЗАМЕСТ ВЯНКА НА МАГІЛУ НЯБОЖЧЫКА.

МАСКВА, 10-Х. Замест вянка на магілу Скварцова-Сьцяпанава ЦК УсеКП(б) уносіць у фонд імя памёршага таварыша пяцьсот рублёў.

ЭКАНАМІСТ-ТЭАРЭТЫК І ПРАКТЫК-ГАСПАДАРЦА.

МАСКВА. Прэзыдыум ВСНГ СССР даведаўшыся аб сьмерці Скварцова-Сьцяпанава, зьвярнуўся да сям'і нябожчыка з выказам свайго спачуваньня.

Радзеюць шэрагі старых бальшавікоў,—гаворыцца ў звароце.—Гэта асабліва цяжка ў сучасны пэрыяд нябывала напружанага будаўніцтва. Памёр І. І. Скварцоў-Сьцяпанаў, адзін з самых буйных і гарачых барацьбітоў на фронце савецкага будаўніцтва. Тав. Скварцоў ня толькі эканаміст-тэарэтык, але і практык-гаспадарца, які ня мала паклаў сваіх сіл на справу нашае сацыялістычнае працы. Прэзыдыум ВСНГ СССР выказвае свой глыбокі жаль з прычыны гэтае буйнае страты і свае шчырае спачуваньне жонцы і ўсёй сям'і тав. Скварцова.

У Саюзе ССР.

Ад'езд пасла Патэка з Масквы.

МАСКВА, 9-Х. Польскі пасланьнік у СССР Патэк выехаў у водпуск заграніцу. Даверaным у справах Польшчы ў СССР на час яго адсутнасьці назначан дарадчык місіі Зелязінскі.

10 гадоў на варце прафруху СССР.

МАСКВА, 10-Х. Томскі атрымаў ад шэрагу ЦК прафсаюзаў прывітальныя тэлеграмы ў зьвязку з дзесяцігодзьдзем абраньня на пасаду старшыні УЦСПС, з пажаданьнем далейшае карыснае працы, як кіраўніка прафруху СССР.

Пашыраем механізацыю хлебапякарні.

МАСКВА, 9-Х. У 1928-29 г. у СССР будзе пабудавана 19 і пабудавана новых 27 хлебных заводаў з агульнай вытворчасьцю у дзень 700 тон выпечанага хлеба. Затраты на гэтую справу дасягаюць 17-ці мільёнаў руб. [illegible] хлеба блізка 70 проц. рабочага харчаваньня.

Асеньні паход чарнаморскага флёту.

СЕВАСТОПАЛЬ. Скончыўся вялікі асеньні паход флёту. Параходы наведалі рад партоў Чорнага і Азоўскага мароў. Пераходы рабіліся ў часе штормаў. У Севастопалі ў спатканьні флёту ўдзельнічала дэлегацыя КІМ'у. 9-га кастрычніка прыходзіць з заграмнічнага плаваньня крэйсэр «Камінтэрн».

Надыходзіць пахаладаньне.

ЛЕНІНГРАД. 11-га кастрычніка, як паведамляе галоўная геофізычная абсерваторыя, [illegible]

Закладка новых лесавозаў.

ЛЕНІНГРАД, 9-Х. На Балтыцкім заводзе зроблена закладка двух лесавозаў «Куйбышаў» і «Мікаян».

Тав. Антонаў-Аўсеенка прыехаў у Маскву.

МАСКВА. У Маскву прыехаў палпрэд СССР у Чэхаславакіі тав. Антонаў-Аўсеенка.

У ЛІТВЕ.

Прэтэнзіі Літвы на Вільню не паслаблены.

КОЎНЯ, 9-Х. Літоўскі афіцыёз «Летувос Айдас» робіць агляд пяредавым артыкулам угодкам захопу Вільні генэралам Жэлігоўскім.

Газэта піша: «Шлях да ажыцьцяўленьня нацыянальных імкненьняў не мяркуецца часам. Гэты шлях можа быць вельмі доўгім. 8 гадоў, якія мінулі з часу захопу Вільні—кароткі час у гісторыі народу і не азначае канчатковае страты Вільні».

Падкрэсьліваючы далей, што Літва ня мае намеру абвясьціць Польшчы вайну і дамагчыся звароту Вільні са зброяй у руках, газэта кажа: „Самы кароткі шлях, каб дамагчыся звароту Вільні, гэта — згуртаванасьць усяго народу і напружаная праца. Віленшчына—не парожняя тэрыторыя, а тэрыторыя, з [illegible] людзьмі, якіх можна будзе прыцягнуць, калі ў краі будзе парадак, высокая культура, эканамічны дабрабыт і адзінства".

УСЯЛІТОЎСКІ ЗЬЕЗД ВЫЗВАЛЕНЬНЯ ВІЛЬНІ.

КОЎНЯ 9-Х. 10-га кастрычніка ў Коўні адчыняецца ўсялітоўскі зьезд саюзу вызваленьня Вільні.

Даўкантас едзе ў Англію.

Літоўскі міністр краёвай абароны Даўкантас выехаў у Англію і Францыю з мэтаю азнаёміцца з лётніцтвам і партавымі справамі. У часе яго адсутнасьці вайсковымі справамі будзе загадваць прэм'ер Вальдэмарас.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Пачаўся тыраж сялянскае пазыкі.

ГОМЕЛЬ, 10-Х. Учора ў тэатры імя т. Калініна пачаўся тыраж 48 сэрыі пазыкі ўзмацненьня сялянскае гаспадаркі. У тыражы будзе разыграна 1386 выйгрышаў на суму 87.500 руб., у тым ліку: 1 выйгрыш у 1000 руб., 5—па 500 руб., 300—па 100 рублёў і 1800 па 50 руб.

У тыражнай камісіі ўдзельнічае 36 чалавек, пад старшынствам стршыні Акрвыканкому тав. Абражунаса. У склад камісіі ўвайшлі 14 сялян—прадстаўнікі раёнаў, акруг БССР і Украіны. Апроч таго, прыехала шмат сялян бліжэйшых вёсак. У файэ тэатру арганізавана: продаж аблігацый пазыкі, куток касы ашчаднасьці.

Вячэрняе пасяджэньне было прысьвечана ўрачыстаму адчыненьню тыражу. Памяшканьне тэатру, дзе адбываецца тыраж, было перапоўнена. Працоўныя Гомельшчыны вылучалі дэлегатаў для прывітаньня. Выступіўшыя таварышы зазначалі на важнасьць пазык і заяўлялі, што рабочыя заўсёды гатовы адгукнуцца на тыя ці іншыя мерапрыёмствы савецкай улады.

Выступаўшыя сяляне зазначалі, што калі яны вернуцца дамоў, дык будуць заклікаць аднасяльчан падпісвацца на пазыкі.

Заданьне выканана!

(Ліст з Бабруйску).

На першае кастрычніка па Бабруйшчыне загатоўлена 29649 пудоў збожжа. Прымаючы пад увагу дадзенае на верасень заданьне ў 25000 пудоў, аказваецца, што верасьнёўскі плян хлебазагатовак выканан з перавышэньнем на 19 працантаў.

Такое-ж прыблізна становішча назіраецца і ў паступленьні памольнага збору. Тут верасьнёўскае плянавае заданьне было роўна 20 тысячам пудоў, а паступіла памольнага збору за верасень 28685 пудоў, што складае 140 проц. заданьня.

Канец верасьня месяца значна палепшыў становішча загатовак ільнянага семя. Трэцяя дзесяцідзёўка верасьня дала амаль што ў тры разы болей ільнасемя, чым другая дзесяцідзёўка і прыблізна ў восем раз болей, чым першая дзесяцідзёўка. Гэта дало магчымасьць плянавае заданьне па загатоўках ільнасемя выпаўніць з перавышэньнем на 65 працантаў.

Трэба сказаць, што агульнае ажыўленьне хлебазагатавіцельнай работы зазначаецца толькі з апошняй дзесяцідзёўкі верасьня. Сялянства справілася з сваёю работаю і пачало вывазіць на рынак хлеб.

Адзначаючы актыўнай працай па загатоўках загатаўцелі: Слуцкае аддзяленьне Белкаапсаюзу, Саюзхлеб і спажывецкая каапэрацыя. Сельска-гаспадарчая каапэрацыя ўвесь час цягнецца ў хвасьце і выканала толькі 57 проц. верасьнёўскага заданьня.

У сувязі з пашырэньнем загатавіцельнай работы за апошні час на кастрычнік месяц загатавіцельны плян ставіць значна большыя заданьні.

Для больш пасьпяховага правядзеньня загатавіцельнай працы наладжваецца сталы і строгі кантроль працы нізавых загатаўцеляў. Ёсьць надзеі, што заданьне кастрычнікаўскіх загатовак будзе выканана на ўсе 100 проц.

А. ДАМБРОЎСКІ.

Бабруйшчына.

ПАДАТАК ПАСТУПАЕ ЗДАВАЛЬНЯЮЧА.

Слуцак, 10-Х. Усяго налічана падатку па раёну 253.316 р. 48 к. Падатак пачалі ўносіць да тэрміну і да 1 верасьня было ўнесена 6899 р. Да 2 кастрычніка, апошняга тэрміну першае раты, унесена 50627 р. 67 к., або 100 проц. заданьня.

Неабходна адзначыць, што ня ўсе сельсаветы аднолькава выканалі заданьне. Наперадзе ідуць Бакшыцкі, Параўскі, Усарскі, Казловіцкі і Мялешкаўскі сельсаветы, якія выканалі заданьне са значным перавышэньнем. У хвасьце плятуцца Урэцкі, Сарагаўскі і Беліцкі сельсаветы, якія не змаглі выканаць заданьня і не сабралі першай раты падатку.

У сучасны момант у раёне праводзіцца праца па ўзысканьню другое раты падатку, ад якое залежыць пасьпяховасьць выкананьня ўсяе кампаніі.

ВЫТВОРЧАСЬЦЬ ШПУЛЯК.

БАРЫСАЎ, 10-Х. З новага бюджэтнага году Барыс. камбінатам пачынаецца нарыхтоўчая праца па абсталяваньні варштатамі і машынамі вытворчасьці па вырабу драўляных шпулек для тэкстыльнае прамысловасьці.

Каштоўнасьць усяго гэтага будаўніцтва мяркуецца ў 40.000 р.

Для гэтай вытворчасьці будзе абсталявана мінулы фабрычны корпус згарэўшай у час польскай акупацыі сярнічнай фабрыкі Саламонава.

НЕ СЬПЯШАЮЦЦА...

Магілеў, 9-Х. Чырвонапольскаму райвыканкому трэба было [illegible] ад падатку дваароў дасягае толькі 32,3 процанту (замест 35).

110 ПРОЦ. ЗАДАНЬНЯ.

БОРША, 10-Х. [illegible]

«Гаспадары» ў лясьніцтве.

(Рыгаўшчыя р., Магілеўшчына).

[illegible]

Закладваем групавыя сады.

Бабруйск, 6-Х. У бягучую восень у 18 калектыўных гаспадарках Бабруйшчыны будуць закладзены новыя групавыя сады на плошчы ў 72 гект.

Узмацняйце кантроль.

Магілеў, 9-Х. Магілеўскі бровар «Пралетар» атрымаўшы ад арандатараў млыноў прапанову аб пастаўцы пэўнае колькасьці ячменю і аўсу.

Адкуль у арандатараў хлеб?—зачавідна, з памольнага збору, які яны атрымліваюць на памольных пунктах, відаць, [illegible]

Трэба ўзмацніць кантроль з боку ўстаноў і спажывецкай кааперацыі за правільнай рэгістрацыяй паступаючага памольнага збору. [illegible]

Ня трэба забывацца, што памольны збор складае 50 процантаў усіх хлебных загатовак.

НОВАЯ ГАРБАРНЯ Ў БАРЫСАВЕ.

Пачынаецца праца па абсталяваньню новай гарбарні, якая была пабудавана.

У гарбарні будзе ўстаноўлена 14 новых чаноў, новыя машыны, лякамабіль, механічныя каркасныя [illegible], каналізацыя, цэнтральнае ацяпленьне і інш.

Кошт гэтага будаўніцтва будзе каштаваць 14.000 рублёў.

Таксама павялічваюцца вырабы вытворчасьці.

У той час калі ў 1927-28 г. годзе старая гарбарня выраблала ў год 7.600 скур, у 1928-29 б. г. будзе выраблена 12.000 скур, што саставіць на 192,31 проц. больш.

Рабочыя пасылаюцца на вытворчасьць.

Гомель, 10-Х. Бліжэйшымі днямі распачнецца пасылка рабочых на сярніковую фабрыку «Днепр». У першую чаргу будзе паслана да 75 некваліфікаваных рабочых, якія будуць вучыцца працаваць у розных аддзяленьнях фабрыкі.

Усяго ў пэрыяд да 1-га студзеня 1929 году будзе накіравана на працу 300 чалавек. Для памянёных рабочых намячаецца пабудаваць інтэрнат.

Прафшколы-перасоўкі.

Гомель, 10-Х. Саюз савецкіх і гандлёвых служачых арганізаваў 2 перасоўныя прафшколы, якія будуць у працягу 1 з пал. месяца абслугоўваць вучобай калектывы кожнага раёну. У сучасны момант перасоўныя прафшколы працуюць у Веткаўскім і Рэчыцкім раёнах.

ЗЬНІМЕЦЕ ЗАМОЖНІКА.

У Лагойскім лясьніцтве служыць лясным вартаўнікам нейкі Яскевіч Антось з хутару Хотынь, які мае 30 дзесяцін зямлі, 5 кароў, 2 валы, мае 2 рабочых, малатарню, веялку, сячкарню і падатку плаціць 175 р. 95 к. Вельмі кепска, што такія людзі служаць, калі ў нас ёсьць людзі, якія ня маюць ні службы, ні гаспадаркі. Трэба каму належыць аб гэтым паклапаціцца.

Лагойскі р., Меншчына.

За першы тэрмін падатак унесен на 132,8 проц.

Сельска-гаспадарчага падатку на 28-29 г. па раёну налічана 177209 руб. абкладзена [illegible] 9132 гаспадаркі. Аслабанена [illegible] першым тэрмінам у 1928 годзе 31,6 гаспадаран на агульную суму 21081 руб. 65 кап.

У мінулым годзе было вызвалена ад выплаты падатку 31,8 проц. гаспадаран на агульную суму 15102 р. 58 кап.

З агульнае лічбы падатку падлягаючага к паступленьню на першы тэрмін ужо выпаўнена на 132,8 проц., а гадавое прызначэньне на 26,5 проц. Чавускі раён па выпаўненьню падатку ў акрузе займае першае месца. Першымі ў раёне па выпаўненьню падатку ідуць Галавенчыцкі, Антонаўскі, Самулкаўскі і Блачаўскі сельсаветы, першым тром сельсаветам за своечасовае выкананьне падатку вызначана прэмія 50 руб.

На апошнім месцы па выпаўненьню падатку ідуць Вусумскі, Халмоўскі і Сушчэўскі сельсаветы. Да гэтага часу ўзнос падатку ідзе даволі пасьпяхова, ёсьць шмат выпадкаў здачы падатку сялянствам поўнасьцю адразу.

Чавусы, Магілеўшчына.

ЦЭНТРАЛЬНАМУ ВЫКАНАЎЧАМУ КАМІТЭТУ І САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАУ БССР.

Працоўныя Гомельшчыны, якія сабраліся на ўрачыстае пасяджэньне прысьвечанае другому тыражу пазыкі ўзмацненьня сялянскае гаспадаркі, сумесна з прадстаўнікамі іншых акруг БССР і УССР, пасылаюць шчырае прывітаньне Рабоча-Сялянскаму Ураду Савецкай Беларусі і шчыра дзякуюць за рашэньне праводзіць тыраж у Гомельскай акрузе.

Інтарэсы сацыялістычнага будаўніцтва патрабуюць шырокага ўцягненьня ашчаднасьці працоўных у сыстэму дзяржаўнага крэдыту. Мы заяўляем, што па прыкладу мінулых пазык рабочыя і сяляне Гомельшчыны прымуць самы актыўны ўдзел у разьмяшчэньні другой пазыкі індустрыялізацыі.

Наш лёзунг: ніводнага рабочага і селяніна без аблігацый пазыкі!

Няхай жыве сацыялістычнае будаўніцтва!

Няхай жыве Савецкая Беларусь!

По даручэньні сходу ТЫРАЖНАЯ КАМІСІЯ.

ІУ ПЛЕНУМ МЕНСКАГА АКРУГОВАГА КАМІТЭТУ КП(б)Б.

Учора адчыніўся чарговы ІУ пленум Менскага акруговага камітэту КП(б)Б.

На сваім вячэрнім пасяджэньні пленум заслухаў кароткае паведамленьне сэкратара ЦК КП(б)Б тав. Васілевіча аб сьмерці І. І. Скварцова-Сьцяпанава і прыняў адозву да ўсіх членаў партыі Менскай арганізацыі КП(б)Б.

Тав. Васілевіч характарызаваў І. І. Скварцова-Сьцяпанава, як энэргічнейшага бальшавіка, ярага ленінца, тэарэтыка і барацьбіта, якога партыя вызначала на адказнейшыя франты свае работы.

Канчаючы сваю прамову т. Васілевіч заявіў, што жыцьцё і праца таварыша Скварцова павінны зьяўляцца прыкладам для нас.

Мы павінны папулярызаваць шляхі барацьбы барацьбіта—ленінца, каб уся маса партыйцаў і пралетарыяў вучылася ў старэйшага бальшавіка—гаворыць тав. Васілевіч.

Далей пленум зацьвердзіў парадак дню і заслухаў даклад сэкратара Менскага акруговага камітэту КП(б) Б тав. Славінскага аб становішчы і задачах партарганізацыі на бліжэйшы пэрыяд.

Заўтра і пасьлязаўтра пленум будзе абгаварваць бюджэт Менскае акругі, загатоўкі, становішча народнае асьветы ў акрузе і заслухае інфармацыю аб ходзе падпіскі на другую пазыку індустрыялізацыі.

Як відаць з павесткі, пленум, апрача партыйных пытаньняў, шмат увагі аддаецьць гаспадарчаму і культурнаму будаўніцтву акругі і застановіцца на пытаньнях бягучых кан'юктурных кампаній.

АБ ПАВЯЛІЧЭНЬНІ ЎРАДЖАЙНАСЬЦІ.

Вапнаваньне і фасфарытаваньне глебы.

Праблема павялічэньня ўраджаю надзвычайна складаная і зьяўляецца цяпер самай актуальнай.

Для скарэйшага вырашэньня гэтай праблемы неабходна гарманічнае злучэньне розных мерапрыёмстваў. З аднаго боку, рэльефна выступаюць шляхі зносін, ёмістасьць унутранага рынку, калектывізацыя сельскай гаспадаркі і каапэрацыя, разьвіцьцё сельска-гаспадарчай прамысловасьці і г. д. З другога боку—ужываньне тэхнічных мерапрыёмстваў, як угнаеньне, сэлекцыя, апрацоўка глебы і інш.

Трэба думаць, што рацыянальная каардынацыя гэтых мерапрыёмстваў прывядае хутчэй да намечанай мэты.

Тут ня будзем гаварыць аб гэтай каардынацыі, а застановімся толькі на некаторых тэхнічных мерапрыёмствах, якія ўжо прызнаны першачарговымі.

Высунутае навуковым Інстытутам па ўгнаеньнях у прэзыдыуме камісіі па хэмізацыі СССР пытаньне аб вапнаваньні і фасфарытаваньні зьяўляецца сваечасовым. Навуковая падстава для такога мерапрыёмства ёсьць і яна поўнасьцю можа быць прыстасована для паўночнага нечарназёмнага раёну. Да гэтых мерапрыёмстваў ва ўмовах Беларусі трэба дадаць яшчэ адно мерапрыёмства—тарфаваньне.

Трэба застанавіцца ў агульных рысах на беларускіх глебах, як аб'екце, на які патрэбна ў першую чаргу дзейнічаць для атрыманьня належнага ўраджаю.

Беларускія глебы належаць да падзолавых, якія бедны спажыўнай матэрыяй і арганічнаю масаю. Яны страцілі добрую дробна-глыбкаватую пабудову, нахілены к заплываньню, адзначаюцца кісласьцю і, наогул, дрэннымі фізычнымі ўласьцівасьцямі. Пры стварэньні драбна-глыбкаватай і моцнай пабудовы першае месца трэба аддаць арганічнай матэрыі і кальцыя (вапна). Толькі пры належнай фізычнай уласьцівасьці глебы праз угнаеньне, можна атрымаць належны ўраджай.

Зьвернемся да вышэйпамянёных мерапрыёмстваў.

Вапна ўплывае на глебу надзвычайна рознастайна: яна робіць глебу дробна-глыбакаватаю і пульхнаю (цяжкая альбо прыпадлівая глеба робіцца больш мяккаю, а пясковая больш зьвязваецца і цьвярдзее), зьнішчае ў глебе кісласьць, якая зьяўляецца часта шкоднаю для расьлін, садзейнічае адбываньню добрых біолёгічных працэсаў і шмат інш.

На падзолавых глебах фосфарная кісласьць фасфарыту добра ўжываецца расьлінамі, але розныя расьліны ўжываюць яе парознаму. Лубін у гэтых адносінах займае адно з першых месц. Угнойваючы фасфарытам пад лубін, можна перавесьці фосфарную кісласьць фасфарыту ў арганічную масу лубіну, а апошні згнівае, мінэралізуецца, і фосфар яго становіцца здабыткам расьлін.

Калі разглядзець усе магчымасьці, то яны зьяўляюцца надзвычайна спрыяючымі. У нас па Беларусі раскідана значная колькасьць залежаў вапнякоў, мергеляў, даламітаў, якія могуць быць выкарыстаны для ўгнаеньня.

На ўсходзе БССР ёсьць залежы фасфарытаў, якія могуць быць крыніцаю фосфару пры фасфарытаваньні. Вялікія абшары тарфяных балот, якія раскіданы больш менш раўнамерна па ўсёй Беларусі, дадуць магчымасьць узбагаціць глебу азотам і арганічнаю масаю.

Попел і розныя адкіды ў гаспадарцы і на фабрыках павінны быць поўнасьцю выкарыстаны для ўгнаеньня.

Трэба адзначыць, што на Беларусі—у Койданаўскім, Самахвалаўскім і Заслаўскім раёнах, сяляне ўжо пачынаюць ужываць торф, як угнаеньне. На Віцебшчыне ёсьць нават выпадкі правядзеньня торфу праз скотны хлеў, як падсьціл. Да гэтага часу яшчэ няма ў беларускай сельска-гаспадарчай літаратуры апісаньня, як ужываецца ў гэтых мясцох торф у сельскай гаспадарцы.

Мне думаецца, што цяпер самым адказным момантам для правядзеньня гэтых мерапрыёмстваў зьяўляецца арганізацыйны бок. Ад яго залежыць пасьпяховасьць працы.

Асноўным тут зьяўляецца арганізацыя падрыхтоўкі матар'ялаў.

Тут патрэбна самая цесная і напружаная праца прамысловасьці, каапэрацыйных арганізацый, сельска-гаспадарчых, адміністрацыйных, навуковых і іншых устаноў і паасобных агранамічных працаўнікоў.

П. Трус.

ПРАЗ КАЛЕКТЫЎНУЮ ГАСПАДАРКУ—ДА САЦЫЯЛІЗМУ.

АБ ПРАЛЕТАРЫЗАЦЫІ І БЕЛАРУСІЗАЦЫІ БДУ*).

Пытаньне беларусізацыі БДУ зьяўляецца пытаньнем першачарговага значэньня, бо толькі тады будзе поўная пралетарызацыя, калі яна будзе ісьці паралельна беларусізацыі, і калі мова большасьці насельніцтва на тэрыторыі Беларусі стане моваю выкладаньня ў Ун-це. Трэба сказаць, што з беларусізацыяй ня ўсё абстаіць вельмі добра, што залежала ня толькі ад волі таго ці іншага калектыву, колькі ад цэлага шэрагу об'ектыўных умоў.

Пытаньне беларусізацыі было пастаўлена з першых момантаў існаваньня Ун-ту. Дзеля гэтага былі запрошаны ўсе тыя навуковыя сілы беларускага пахаджэньня, якія меліся ў Менску, на Беларусі, а таксама па-за межамі Беларусі. Нажаль, цэлы шэраг выдатных працаўнікоў беларусоў, у адказ на запрашэньне рэктара прыехаць ва Ун-т для працы, адмовіліся. З прычыны гэтага Ун-т трэба было абсталяваць навуковымі сіламі не беларускага пахаджэньня. Трэба сказаць, што цэлы шэраг навуковых працаўнікоў і прытым выдатных далі згоду для працы ў Менску, моцна зьвязаўшы сябе з беларускімі рабочымі масамі, з беларускаю культураю, і, такім чынам, сталі карыснымі дзеячамі, якія прымалі і прымаюць вялікі ўдзел у справах нацыянальна - культурнага і эканамічна - сацыяльнага адраджэньня Беларусі. Праўленьне Ун-ту ўвесь час сачыла за тым, каб кожную навуковую сілу беларускага пахаджэньня высоўваць для працы ў Ун-це. Вось чаму Ун-т абагаціўся цэлым шэрагам навуковых працаўнікоў з беларускай старой інтэлігенцыі, якая на працягу гадоў вельмі ўзмацнілася, узрасла з боку навуковага і з вялікім посьпехам займае дацэнцкія і прафэсарскія катэдры ў Ун-це. Праўленьне Ун-ту і Дэканаты ўважліва сачылі за навуковымі посьпехамі кожнага беларуса і імкнуліся адзначыць яго навуковыя дасягненьні праз перавод асыстэнтаў у дацэнты і з дацэнтаў у прафэсары.

Аднак, аднымі беларускімі сіламі нельга беларусізаваць Ун-т, і Праўленьню Ун-ту было неабходна зьвярнуць на гэта асаблівую ўвагу. Да 1925 году Праўленьне Ун-ту ня ставіла пытаньня перад небеларусамі аб пераходзе на беларускую мову ў выкладаньні. Але з 1925 году, на аснове пастановы Савету Народных Камісараў і на грунце рэалізацыі нацыянальнай палітыкі, неабходна было прыняць цэлы шэраг адпаведных мерапрыёмстваў у справе беларусізацыі. Апошняя была павінна праводзіцца зьнізу, а ня зьверху. Усім маладым працаўнікам было даручана ў пэўны тэрмін перайсьці на беларускую мову. На мэдыцынскім факультэце беларусы-ардынатары і асыстэнты былі павінны перайсьці на беларускую мову зараз-жа пасьля пастановы Праўленьня Ун-ту, што і было зроблена. Маладыя навуковыя працаўнікі, якія доўга жылі ў Менску, былі павінны перайсьці ў другі тэрмін, і ў апошні тэрмін—усе іншыя. Каб упэўніцца ў тым, што маладыя навуковыя працаўнікі ведаюць беларускую мову, Праўленьне Ун-ту вызначыла асобную камісію, якая была павінна праверыць наколькі дастаткова ведаюць беларускую мову маладыя асобы. Праверка дала значныя вынікі, і цэламу шэрагу асоб было дадзена адтэрмінаваньне ў справе больш дастатковага вывучэньня беларускай мовы. Але трэба адзначыць, што толькі ў наступныя часы, калі адбылася апошняя праверка ведаў беларускай мовы, маладыя навуковыя працаўнікі паказалі, што яны ведаюць мову. Аднак, праверка выявіла, што яшчэ ня ўсе ведаюць дастаткова; маецца шэраг недахопаў, а іншыя працаўнікі не маглі зьявіцца для праверкі па цэламу шэрагу прычын і прасілі адтэрмінаваньня. Аднак, бывалі вельмі рэдкія выпадкі, калі малады навуковы працаўнік, ссылаючыся на адсутнасьць тэрміналёгіі, адмаўляўся вывучаць беларускую мову і ня мог сказаць, калі ён будзе ведаць беларускую мову.

Пераход на беларускую мову быў вельмі балючы, асабліва на Мэдыцынскім факультэце, на якім студэнты часта не жадалі весьці занятkі па-беларуску. Некаторыя маладыя працаўнікі падпарадкаваліся жаданьню студэнтаў і пераходзілі на расейскую мову, але большая частка маладых навуковых працаўнікоў упарта праводзіла заданьне Праўленьня Ун-ту і вяла заняткі па-беларуску. Бывалі і такія выпадкі, калі дацэнт на Мэдыцынскім факультэце, атрымаўшы годнасьць дацэнта, пад абавязкам весьці лекцыі на беларускай мове, чытаў уступную лекцыю і выкладаў па-беларуску, а апошнія—па - расейску. Ясна, што гэтага не павінна быць, і ў адносіне да такіх дацэнтаў Праўленьне павінна прыняць адпаведныя мерапрыёмствы.

Каб упэўніцца ў тым, што выкладаньне вядзецца на беларускай мове і што з боку якасьці мовы яно вельмі значна павышаецца, Праўленьне Ун-ту арганізавала па факультэтах нацыянальныя камісіі, сябры якіх былі павінны прысутнічаць на лекцыях. Праверка дала Праўленьню Ун-ту, бязумоўна, вельмі цікавы матар'ял і паказала, што з боку якасьці мова была ня зусім добраю, на што Праўленьне Ун-ту зьвярнула асаблівую ўвагу і давяло да ведама навуковых працаўнікоў.

Што датычыцца навуковых працаўнікоў і прафэсароў, то і апошнія паступова ўцягваліся ў справу беларусізацыі. Пры розных навуковых інстытутах самастойна альбо з матар'яльнаю дапамогаю Праўленьня былі арганізаваны гурткі па вывучэньню беларускай мовы, у якіх прымалі шчыры ўдзел прафэсары. Можна сказаць з упэўненасьцю, што ўсе тыя прафэсары, якія працуюць доўгі тэрмін на Беларусі, зусім добра разумеюць беларускую мову, і ім зусім ня цяжка як пытацца студэнтаў па-беларуску, гэтак сама і слухаць студэнцкія адказы на беларускай мове. Аднак, ня ўсе прафэсары перайшлі на беларускую мову. У гэтым напрамку зьяўляецца найбольш адсталым Мэдыцынскі факультэт, прафэсары якога баяцца, каб пераход на беларускую мову ня зьменшыў іх лекцый з боку якасьці з тае прычыны, што спачатку яны, бязумоўна, будуць выкладаць лекцыі горш, у параўнаньні з тым, як яны выкладалі лекцыі на расейскай мове. З 1929-30 году і гэтыя прафэсары павінны перайсьці на беларускую мову.

Калі Праўленьне Ун-ту стала праводзіць упарта палітыку беларусізацыі, то, нажаль, адзін вельмі здольны асыстэнт, які ня лічыў магчымым для сябе азнаёміцца з беларускаю моваю, пакінуў Ун-т. У іншых выпадках, за выключэньнем прафэсара Іваніцкай, якая працавала ў Ун-це толькі адзін год, на грунце беларусізацыі ня было непаразуменьняў.

Аднак, справа беларусізацыі сустракае цэлы шэраг перашкод. Магчыма, што адносна выдатных старых працаўнікоў трэба будзе зрабіць якое-небудзь адтэрмінаваньне, калі яны ня змогуць перайсьці на беларускую мову. Гэта, бязумоўна, трэба мець на ўвазе, каб мець ва Ун-це высока-кваліфікаваныя навуковыя сілы. З другога боку рост Ун-ту ня сьпініўся. Ун-т адчыняе новыя катэдры, якія раней былі аб'яднаны ў адных руках, і дзеля гэтага запрашае навуковых працаўнікоў. Акрамя гэтага, кіруючыся неабходнасьцю даць гуманітарным найноўшым прадметам пралетарскую падставу з боку ідэалёгіі, Праўленьне Ун-ту запрасіла цэлы шэраг працаўнікоў, якія скончылі Інстытут Чырвонай Прафэсуры альбо былі выдатнымі працаўнікамі ў Маскве. Гэтыя асобы ня ведаюць беларускай мовы, і з прычыны гэтага агульны процант беларусізацыі будзе некалькі зьніжацца. Усё гэта, бязумоўна, ня вельмі добра для беларусізацыі, але з гэтымі аб'ектыўнымі ўмовамі трэба лічыцца, бо ў супраціўным выпадку такія адказныя катэдры, як палітычная эканомія і гістарычны матар'ялізм ня будуць знаходзіцца ў такіх руках, ідэалёгія якіх адпавядала-б духу і сэнсу пралетарызацыі Ун-ту. Ва ўсякім выпадку, неабходна адзначыць, і аб гэтым няраз гаварылася на розных унівэрсытэцкіх сходах,—што з боку прафэсуры ніякай актыўнай і пасыўнай апазыцыі ня было і не магло быць, бо прафэсура, якая стаяла і стаіць на грунце савецкай грамадзкасьці, на грунце партыйных і ўрадавых дырэктыў, добра ведае ўсё культурна-палітычнае значэньне палітыкі беларусізацыі Ун-ту.

Як абстаіць справа з беларусізацыяй студэнцтва. Неабходна адзначыць, што на гэтым грунце ня ўсё абстаіць вельмі добра. Студэнцкія масы да сучаснага моманту яшчэ поўнасьцю ня ўцягнены ў справу беларусізацыі. Расейская мова яшчэ ўжываецца ў студэнцкім быту і на студэнцкіх сходах. Калі першыя студэнты зусім варожа адносіліся да беларускай мовы, і бывалі выпадкі, што студэнты пакідалі аудыторыю, калі рэфэрат выкладаўся на беларускай мове, то падобныя зьявішчы ўжо ня мелі месца на другі год існаваньня БДУ. Але пасыўныя адносіны да беларускай мовы заўважваюцца і да апошняга часу.

Усе студэнты павінны былі вывучаць на працягу 2-х год беларускую мову. Фармальна яны ўсе маюць залік, ведаюць правапіс і граматыку, але жывая гутарка ім ня зусім знаёма. Гэта можна сказаць адносна больш старых студэнтаў. Студэнты, якія паступалі ў Ун-т у 1926 г., ужо ведалі беларускую мову.

Каб упэўніцца ў тым, што студэнты, якія канчаюць Ун-т, ведаюць беларускую мову, Праўленьне Ун-ту арганізавала дзяржаўныя экзамены на беларускай мове. Праверка ведаў па беларускай мове паказала шмат недахопаў, асабліва на Мэдыцынскім факультэце, і 37 студэнтаў Мэдыцынскага факультэту другога выпуску не атрымалі дыплёму і былі павінны зноў паказаць, што яны ведаюць беларускую мову. Студэнты 3-га выпуску Мэдфаку ўжо лепей ведалі беларускую мову, але разам з тым паказалі сваё незнаёмства з беларускаю літаратураю.

Усё гэта сьведчыць аб тым, што на грунце беларусізацыі яшчэ ня ўсё зроблена, і што студэнцкая маса толькі пачынае адчуваць неабходнасьць пералому ў гэтай справе.

Зусім зразумела, што пралетарскія масы вельмі ўважліва сачылі за справаю беларусізацыі. У мінулым годзе ў беларускіх часопісях было надрукавана шэраг артыкулаў, у якіх выяўляліся недахопы беларусізацыі. Трэба адзначыць, што ня ўсё тое, што было надрукавана, было правільным, бо аўтары артыкулаў ня прымалі пад увагу цэлага шэрагу аб'ектыўных умоў, якія, незалежна ад Праўленьня, перашкаджалі справе беларусізацыі. Аднак, гэтыя артыкулы мелі надзвычайнае значэньне, бо Нацыянальная Камісія зьвярнула на гэта ўвагу і ўтварыла рэвізію ў Ун-це з боку беларусізацыі. На пасяджэньні Нацкамісіі быў пастаўлены даклад Рэктара Ун-ту аб беларусізацыі. Наогул, гэта пытаньне абгаварвалася з розных бакоў. У рэзалюцыі Нацкамісіі былі адзначаны ўсе дасягненьні і недахопы ў справе беларусізацыі. Рэзалюцыя была прынята да выкананьня і была давядзена да ведама студэнтаў і прафэсуры. Можна сказаць, што яна зрабіла пералом сярод студэнтаў і студэнцкіх арганізацый, бо на студэнцкіх сходах стала ўжывацца беларуская мова; справаводзтва студэнцкіх арганізацый таксама было пераведзена на беларускую мову. Прафэсарскі сход пастанавіў, каб прымаць залікі ад студэнтаў толькі на беларускай мове. Але гэта пастанова ня выканана, бо ня ўсе студэнты маглі адказваць на беларускай мове, а некаторыя прафэсары і дацэнты, асабліва тыя, якія на Беларусі нядаўна, не маглі экзаменаваць на беларускай мове. Урэшце, у маі месяцы гэтага году справа беларусізацыі БДУ была прадметам разгляду ў Прэзыдыуме ЦВК, які ўсебакова аднёсься да гэтай справы і поўнасьцю далучыўся да рэзалюцыі Нацкамісіі.

Калі ўзьнімаецца пытаньне аб беларусізацыі, то ў якасьці перашкоды высоўваюцца два моманты: адсутнасьць тэрміналёгіі і адсутнасьць беларускіх падручнікаў. Навуковая тэрміналёгія, бязумоўна, неабходна. Але яна можа быць утворана толькі на працягу шмат гадоў, пры наяўнасьці цеснай працы Інбелкульту і прафэсароў-спэцыялістаў. Можна карыстацца агульнай тэрміналёгіяй і не гаварыць, што адсутнасьць тэрміналёгіі перашкаджае беларусізацыі. Для кожнага, бязумоўна, ясна, што неабходна мець падручнікі на беларускай мове, але гэтыя падручнікі зьявяцца не адразу; і ўсё-ж такі, калі студэнты ведаюць беларускую мову, дык і пры адсутнасьці падручнікаў можна даваць адказы на беларускай мове. Гэта толькі студэнцкая адгаворка, якая сьведчыць аб тым, што студэнты—некаторая частка іх,—знаходзяць розныя аргумэнты, каб не адказваць па беларускай мове. Прафэсуры і Праўленьню трэба на гэта зьвярнуць асаблівую ўвагу і спыніць усялякія імкненьні студэнтаў у гэтым напрамку, бо воля кіруючай партыі і пастанова Савету Народных Камісараў павінны выконвацца.

(*Канец будзе*).

Рэктар БДУ праф. У. ПІЧЭТА.

*) Гл. «Сав. Бел». № 234.

ЖЫЦЬЦЁ І ПРАЦА АСЬВЕТНІКА.

Што павінны зрабіць школы у „Дзень ураджаю".

[illegible]

вацца: правесьці гутаркі аб значэньні надыходзячага сьвята, сабраць матар'ялы і лічбовыя даныя аб посьпехах і дасягненьнях у сельскай гаспадарцы за апошні час у сваім школьным раёне і БССР, загатовіць лёзунгі і плякаты, дыяграмы, падрыхтавацца да ўдзелу ў сел.-гаспадарчай выстаўцы. Сьвята „Дню ўраджаю" павінна аб'яднаць і даць напрамак на пэўны час усёй школьнай і пазашкольнай працы школы. Для вучняў трэба падабраць і рэкамэндаваць належны матар'ял для чытаньня з папулярнай сел.-гаспадарчай літаратуры, часопісаў, справаздач органаў савецкага ўраду. Неабходна правесьці і адпаведныя гутаркі, падрыхтаваць інсцэніроўкі.

Школы ў сваёй працы павінны зьвязацца з перадавымі сялянамі, найлепшымі гаспадарамі, сялянамі-дасьледчыкамі, калектыўнымі гаспадаркамі і сав. гаспадаркамі, КСМ, сел.-гаспадарчымі гурткамі, х.-чытальнямі і супольна вызначыць плян правядзеньня «Дню ўраджаю». Належныя ўказаньні [illegible] глыбока зацікавіць сялян. Гэтага можна дабіцца, калі паказаць сялянам практычныя вынікі гэтых мерапрыемстваў. Рацыяналізацыя ўсёй сельска-гаспадарчай працы павінна таксама зьвярнуць на сабе належную ўвагу. У значнай большасьці вёсак яшчэ дагэтуль застаецца незанятай трэцяя частка ворнай зямлі (папарная зьмена) дзеля пасьбы жывёлы. Трэба рашуча ставіць пытаньне аб засеве ўсёй плошчы ворнай зямлі і аб пасеве кармовых траў для жывёлы.

Пытаньням жывёлагадоўлі, садоўніцтва, гародніцтва, пчалярства і інш. т. зв. дробным галінам сельскае гаспадаркі школам неабходна ўдзяліць выключнае месца ў «Дзень ураджаю». У падняцьці на належную вышыню садоўніцтва, гародніцтва і птушніцтва шмат могуць зрабіць школы арганізацыяй гэтай справы ў школьнай гаспадарцы і ў гаспадарках бацькоў вучняў. Некаторыя школы ў гэтым напрамку маюць дасягненьні. Іх неабходна паказаць насельніцтву.

Самцэвіч.

Разбурылі сямігодку.

(Гор. Амсьціслаў).

[illegible]

загадчыка няма, а намесьнік яго ня можа самастойна вырашаць пытаньні. А пытаньні ёсьць на кожным кроку. Так, да гэтага часу яшчэ ня зьбіралі Школьную Раду з прадстаўнікамі адміністрацыі дзіц. гарадку для разгляду плянаў працы, выкладаньня тых ці іншых прадметаў, бо па некаторых з іх, як нямецкая мова, няма выкладчыка. Пытаньне з асьвятленьнем так- [illegible]

Трэба каму належыць зьвярнуць ўвагу на такое ненармальнае зьявішча, стварыць зноў сямігодку, даць загадчыка, які і клапаціўся-б аб ёй, бо вучні будуць псавацца, адставаць і ганьбіць настаўнікаў, якія ня могуць пры такіх умовах весьці заняткі з посьпехамі і будуць адставаць па сваіх прадметах ад іншых сямігодак.

Знаёмы.

Дровы гніюць, а школы бяз дроў.

(Плешчаніцкі раён, Меншчына).

Можа гэта і апошні раз прыходзіцца пісаць пра адсутнасьць дроў па школах, бо, як гэта гаворыцца ў пасловіцы: «ня быць-бы шчасьцю, ды няшчасьце дапамагло». Кажуць «Лесбел», ці «желеском», хто іх ведае, надта многа гаспадароў зьявілася на лес,—ну, адным словам згноена многа дроў у лесе, якія парадачкам парэзаны і зложаны, але якіх не дагадаліся пакалоць, дык яны вазьмі ды і струхней.

Прадаць іх у свой час не прадалі, бо цана на іх стаяла 18—20 руб. за куб. сажань; затое цяпер (аб гэтым я даведаўся ад аб'езчыка) лясьніцтва нібы прымае гэтыя дровы пад сваю ўладу па цане 6 руб., а то можа і па 4 руб. за сажань.

З якім задавальненьнем настаўнікі пацірають рукі, спадзяючыся, што на гэты раз РВК пэўна не адмовіць ім і хутка закупіць для школ дроў, бо 6 руб., а то можа і 4 руб., гэта-ж ня 20 руб., значыцца можна будзе школы абаграваць.

Але да чаго даводзіць роскаш! Я бачыў, як два настаўнікі схапілі сякеры і пабеглі ў лес паспрабаваць, ці ня трухлявыя гэтыя дровы.

Цікава, што яны скажуць?

Таўро.

Мэтэоролёгію—у вясковую школу.

Мэтэоролёгія мае вялікае значэньне ў гаспадарчай дзейнасьці чалавека. Селянін у сваім жыцьці да гэтага часу пакладаецца на „авось".

Вясковы настаўнік павінен паставіць сабе задачу—арганізаваць мэтэоролёгічныя назіраньні. Каляндар пагоды, зьяў прыроды, флюгер, дажджамер, рэйка павінна быць у кожнай школе. Для гэтага сродкі непатрэбны, можна ўсё зрабіць самому з вучнямі, хоць-бы самым прымітыўным спосабам.

Маючы гэтыя абсталяваньні, вучні праз штодзённую працу навучаюцца матар'ялістычна разумець прыроду. Усякія боскія прадсказаньні вылятаюць і дзеці талкова абмяркоўваюць усе прычыны і вынікі прыродных зьяў.

Дзеля таго, каб да гэтай працы прыцягнуць і зацікавіць насельніцтва, неабходна рабіць месячныя справаздачы на бацькаўскіх сходах, дзе будзе высьветлена пры дапамозе прадбачаньня, тое ці іншае зьявішча.

Апрача гэтага, можна рабіць падагульваньне ў пісьмовай форме і вывешваць на сьцяне: сярэдняя тэмпэратура, хмурнасьць і г. д.

Такой працай мы зможам сапраўды паказаць сялянству плады навукі і зацікавіць яго школай.

Наст. П. Б.

Вучні—ворагі няпісьменнасьці.

(Кругляньскі р., Аршаншчына).

Кіруючыся фактамі аб працы ячэек „Прэч Няпісьменнасьць" на Кругляншчыне, я павінен сказаць, што ячэйкі, а таксама бюро ячэек слаба зразумелі задачы, якія стаяць перад таварыствамі П. Н. Бюро ячэек лічаць сваім абавязкам дапамагчы ў справе ліквідацыі няпісьменнасьці толькі грашыма, не праводзячы ніякай выхаваўчай працы сярод сяброў Т.П.Н. Ячэйкі існуюць толькі дзеля таго, каб зьбіраць грошы і дапамагчы імі нашым лікпунктам.

Кругляньскі раён досыць вялікі, але на яго прасторах існуе ня больш 7 ячэек, з якіх амаль што ні адна не працуе, апрача ячэйкі пры Кругляньскай сямігодцы. Вось тут відаць праца шумлівага маладняка. Вучнёўства вядзе працу штодзённую, а не кампанейскую і мае больш 150 сяброў.

Зімой, калі вучні разыходзіліся на канікулы (а ў сямігодцы вучыцца моладзь амаль што ўсіх вёсак нашага раёну), ячэйка прымацавала да кожнага лікпункту на Кругляншчыне сваіх прадстаўнікоў—сяброў ТПН. Вучні такім чынам прымалі актыўны ўдзел у працы лікпунктаў.

У сёлетнім годзе, у сувязі з культурным паходам камсамолу, ячэйка мяркуе правесьці вучот усіх няпісьменных у вёсках, прылягаючых да сямігодкі і Круглага, а таксама пры школе арганізаваць лікпункт.

Мясцовы.

Недаробленая справа.

(Дубровенскі р., Аршаншчына).

З таго часу прайшло ўжо больш трох гадоў, калі Дубровенскі раён апавявала навальніца школьнага будаўніцтва. У гэтай працы дапускаўся шырокі размах і зараз-жа першым пунктам школьнага будаўніцтва вызначана была в. Баброва. Зразумела, што новая школа павінна была будавацца па навейшаму пляну: выгадная ў разьмяшчэньні клясаў, у новай школе павінны быць кватэры для настаўнікаў, потым ідзе інтэрнат вучням, сталоўка, кухня і клюб. Пачуўшы гэта, сяляне былі вельмі рады.

Падрадчык П. Самусёнкаў—надзейны. Настойлівы і ўпарты настаўнік Маісеенкаў.

Але школьную будоўлю зараз-жа з-за вугла падсьцерагалі няўдачы.

Сяляне, якія так нядаўна радаваліся, не адгукнуліся дапамагчы давезьці лясны матар'ял, якога не хапала.

Настаўнік Маісеенкаў і падрадчык Самусёнкаў захапіліся камэрцыяй—перапрадавалі прыватным асобам прыгатаваную для школы дахавую бляху і інш.

Вызначанай асыгноўкі не хапіла. Але-ж цікавей усяго, што Дубровенскі райана з яго інспэктарамі ў рэдкім выпадку наведваўся ў вёску Баброва, ня гледзячы на дзевяцівёрстную адлегласьць. Начальству на гэты час вочы завязаны.

Настаўнік і падрадчык прыцягнуты да адказнасьці. Але гэтага мала. За нядбайныя адносіны ма'быць трэба пасадзіць на лаўку падсудных і райана, бо з-за іх нядбайнасьці 5 вёсак засталіся бяз школы.

Эльлі Сеяў.

Жанчыны—на адказную саюзную працу.

Т. ШВАРЦ—ЗАГАДЧЫЦА КУЛЬТАДДЗЕЛУ ЦП САЮЗУ.

Цэнтральнае праўленьне саюзу працаўнікоў асьветы на пасаду загадчыка культаддзелу ЦП прызначыла настаўніцу адной з менскіх школ тав. Шварц.

ЖАНЧЫНА—СТАРШЫНЯ АКРУГОВАГА ПРАЎЛЕНЬНЯ.

У Мазыры толькі што скончылася акруговая канфэрэнцыя саюзу працасьветы. На першым пасяджэньні нанава абранага акруговага праўленьня старшынёй апошняга абрана т. Шахлевіч. Т. Шахлевіч—былая вясковая настаўніца, у апошнія часы была на партыйнай працы.

ЖАНЧЫНА—АДКАЗНЫ СЭКРАТАР АКРПРАЎЛЕНЬНЯ.

Акруговая канфэрэнцыя працаўнікоў асьветы Полаччыны прайшла з надзвычайнай актыўнасьцю. У складзе праўленьня ёсьць новыя асобы, высунутыя з нізавой прафпрацы. Адказным сэкратаром праўленьня абрана т. Марголіна—настаўніца гарадзкой сямёхгодкі.

Наша перапіска.

«ПРОСВЕЩЕНЦУ» Рэчыца. Ваш допіс «Цель—не оправдывает советские средства» ані не выяўляе тав. М. як настаўніка. Таксама ў допісе зусім ня відаць „этих фактов", з якіх «можно сделать много выводов». Допіс друкавацца ня будзе. Напішыце больш поўна.

НАСТАЎНІКАМ І. ЧАЧЫКУ І К. КОПЦІКУ. Бягомльскі р. Ваш ліст пераслалі ў акруговы суд Менскай акр., як матар'ял да вашай судовай справы.

ЛІТВІШКО. Магільна. Ваш ліст наконт зям. вучастку Магільнянскай сямігодкі пераслалі ў Мен. акр. інспэктуру нар. асьветы дзеля расьсьледваньня.

У Прэзыдыуме Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР.

6-га кастрычніка 1928 году пад старшынствам тав. **А. Чарвякова** адбылося чарговае пасяджэньне Прэзыдыуму ЦВК БССР. Разам з іншымі разгледжаны наступныя пытаньні:

АБ ВЫКАНАНЬНІ МАНІФЭСТУ ЮБІЛЕЙНАЙ СЭСІІ ЦВК САЮЗУ ССР.

Заслуханы даклады Народных Камісарыятаў Фінансаў, Сацыяльнай Забясьпекі і Юстыцыі аб выкананьні Маніфэсту ЦВК Саюзу ССР.

Па Народнаму Камісарыяту Фінансаў зроблена наступнае: згодна Маніфэсту, ад адзінага сельска-гаспадарчага падатку ў БССР трэба было вызваліць 35 проц. сялянскіх гаспадарак, фактычна-ж вызвалена, як цалкам, так і часткова 39,3 проц. Апрача гэтага, зьняты поўнасьцю ці часткова нядоімкі па с.-г. падатку за мінулыя гады з 26493 бяднейшых гаспадарак. Па гарадзкіх падатках вызвалена 33680 платнікаў, пераважную колькасьць якіх складаюць рабочыя і служачыя. Да асыгнаваных у пачатку мінулага бюджэтнага году сродкаў у суме 333000 руб. на земляўпарадкаваньне незаможных гаспадарак, на падставе Маніфэсту было асыгнавана дадаткова 231300 руб. Сьпісана запазычанасьць па ссудах, якія былі выдадзены Белсельбанкам бяднейшаму сялянству для ліквідацыі вынікаў навальных няшчасьцяў у суме 34390 р., сьпісаны выдадзеныя дзяржаўнымі ўстановамі незаможным сялянскім гаспадаркам насенныя пазычкі.

Па Народнаму Камісарыяту Сацыяльнае Забясьпекі: фонд забясьпечаньня павялічан у 1927-28 г. на 75 пр. у параўнаньні з 1926-27 г., стаўкі пэнсіі павялічаны на 20 проц. Кантынгент забясьпечваемых павялічан на 2010 пэнсійных адзінак. Для інвалідвай каапэрацыі з Саюзнага фонду НК Сац. Забясьпекі адпушчана 195000 р., што дало магчымасьць узмацніць нізавую сетку інвалідвай каапэрацыі. Праведзен вучот састарэлых асоб з незаможных колаў сялянства. Забясьпечаньне гэтай катэгорыі пачынаецца з 1928-29 году. У першы год будзе забясьпечана 5 працантаў агульнай колькасьці падлягаючых забясьпечаньню; паступова гэта лічба будзе павялічвацца шляхам залічэньня на дзяржаўнае забясьпечаньне штогод дадаткова 5 проц агульнага кантынгенту.

Прэзыдыум ЦВК БССР пастанавіў прыняць да ведама заслуханыя даклады. НКРСІ даручана ўскорыць работу па праверцы выкананьня ў БССР Маніфэсту ЦВК Саюзу ССР і ў бліжэйшы час падрыхтаваць па гэтым пытаньні адпаведны даклад.

Даклад ВСНГ аб ходзе работы па пераводзе на 7-мігадзінны рабочы дзень прамысловых прадпрыемстваў БССР будзе асобна заслухан на пасяджэньні Прэзыдыуму ЦВК; таксама будуць заслуханы дадаткова на пасяджэньні Прэзыдыуму ЦВК даклады НК Земляробства і НК Асьветы аб зробленай па іх лініі працы па выкананьні Маніфэсту.

ПРА ТЭРМІНЫ ЗДАЧЫ Ў АРЭНДУ ЗЯМЕЛЬ ПРАЦОЎНАГА КАРЫСТАНЬНЯ І ДЗЯРЖАЎНАГА ЗАПАСУ.

Зацьверджана пастанова ЦВК і СНК БССР пра зьмену арт. арт. 28 і 29 Зямельнага Кодэксу БССР.

Згодна гэтай пастановы, здача ў арэнду зямель працоўнага карыстаньня і дзяржаўнага запасу дазваляецца на тэрмін ня больш таго часу, які патрэбен для правядзеньня на арэндаванай зямлі аднаго севазвароту (пры трохпольлі 3 гады, чатырохпольлі—4 гады і г. д.), але ня больш шасьці год, а калі правільны севазварот ня ўжываецца, то на тэрмін ня больш трох гадоў. Пасьля выходу ўстаноўленых тэрмінаў далейшая здача зямлі ў арэнду не дазваляецца.

АБ ГОДНАСЬЦІ ГЭРОЯЎ ПРАЦЫ

Прэзыдыум ЦВК, згодна хадайніцтва ЦСПСБ, пастанавіў надаць годнасьць гэрояў працы т. т. Мельнікаву Івану, Ярашэвічу Хведару, Яўстафеву Хведару і Ўцехіну Мікалаю.

НА ЗДАРОВЫМ ШЛЯХУ.

30.000 усіх двароў акругі яднае зараз Полацкая сельска-гаспадарчая каапэрацыя.

30.000 двароў—гэта бадай палова ўсіх двароў акругі. Гэта сухая лічба красамоўна кажа аб тым, наколькі шырока пранікла ў сялянскія гушчы ідэя каапэраваньня, наколькі сур'ёзна зразумеў селянін карыснасьць для сябе, для сваёй гаспадаркі, с-г. каапэрацыі.

Сёлетні год, гістарычны год у справе каапэраваньня і калектывізацыі вёскі даў значны прырост сельска-гаспадарчых, каапэрацыйных і калектыўных аб'яднаньняў. Летась на акрузе налічвалася каля 120 розных каапэрацыйных і калектыўных аб'яднаньняў, сёлета лік іх узрос да 200. Новыя каапэрацыйныя ячэйкі аб'ядналі 7000 новых двароў.

Значная праца праведзена сельска-гаспадарчай каапэрацыяй і ў справе

КААПЭРАВАНЬНЯ БЕДНАТЫ.

Летась самімі таварыствамі было вылучана на каапэраваньне беднаты 768 руб., ад розных устаноў атрымана 1200 руб. Каапэравана было 574 бядняцкія двары на суму 1046 руб. Нескарыстаных сродкаў засталося 622 руб., каля 40 проц. усяго фонду каапэраваньня беднаты.

Сёлета мы маем зусім іншы малюнак. Самі таварыствы вылучылі на каапэраваньне беднаты 1173 руб., Сельсаюз выдаў 500 р., сельбанк—6280 руб. Каапэравана па ўсіх відах с-г. каапэрацыі 1968 бядняцкіх двароў на суму 8412 руб., нескарыстаных сродкаў засталося толькі 162 руб.

Побач з ростам сеткі с-г. каапэрацыі расьце і яе

ФІНАНСАВАЯ МОЦ.

Зварот сеткі па крэдытнай частцы дасягнуў ужо 2 міліёнаў 300 тысяч рублёў. У 24-25 гаспадарчым годзе Акрсельсаюз меў дэфіцыту 32832 руб., у 25-26 годзе—31270 р., у 26-27 г.—29497 руб., а сёлета ён ужо спадзяецца мець нават некатары прыбытак.

Адначасова зьмяншаецца і процант налажэньня. Калі ў 25-26 годзе налажэньні (па таварах снабжэньня) былі 10,68 проц., дык сёлета яны зьменшыліся да 5,51 проц.

Збытавыя апарацыі Акрсельсаюзу з кожным годам набываюць усё шырэйшы размах. Калі мы прасочым за лічбамі звароту па снабжэньню і збыту, то ўбачым тут значны рост. У 1925-26 годзе зварот па таварах снабжэньня быў 389.369 руб., па збыту—201.022 руб., у 26-27 годзе мы ўжо маем па таварах снабжэньня 513.212 руб., па збыту—400.534 р., а за 8 месяцаў гэтага году зварот па таварах снабжэньня дасягнуў ужо 684.275 руб., і па збыту — 773.172 руб.

З гэтых лічбаў мы бачым, што сельска-гаспадарчая каапэрацыя акругі, увесь час пашыраючы свае снабжэнцкія апарацыі, бліжэй падыходзячы да пайшчыка, у значна большай меры ахоплівае сялянскі рынак збыту, выцясьняючы з яго іншых загатоўцаў.

ЦІ ПАТРЭБНА АДДЗЯЛЕНЬНЕ ЦЭНТРАЗЕМСКЛАДУ.

У гэтых галінах у сельска-гаспадарчай каапэрацыі, канешне, няма і ня можа быць канкурэнтаў. Але тут ёсьць некатарая ненармальнасьць, як кажуць, некаторая няўвязка. Возьмем пытаньні снабжэньня. Акрсельсаюз і аддзяленьне цэнтраземскладу—дзьве ўстановы вядуць аднолькавую працу, зусім раўналежна, прычым гэта раўналежнасьць часам бывае шкадліва, прыносе страты. Вось некалькі фактаў ілюструючых такое, ня зусім нармальнае становішча. Акрсельсаюз закантрактаваў сёлета 6296 гэктараў лёну. Дае ён заяўку на 8.000 пуд. семя лёну даўгунцу. Яму прысылаюць толькі 6.000 пуд...

— А дзе-ж рэшта?

А рэшта 2.000 пуд. пайшло аддзяленьню цэнтраземскладу, бо як - жа інача, і ў яго-ж ёсьць апарат, трэба і яго нагрузіць.

І вось лён Сельсаюзу адразу пашоў спажыўцу, а лён земскладу павінен быў паляжаць у Полацку на складзе, а тады ўжо ісьці на месцы. Адсюль і запазьненьне з сяўбой.

Тое самае выйшла і з супэрфасфатам. Акрсельсаюз, згодна трэбаваньням нізоўкі, робіць заяўку на 72 вагоны супэрфасфату,—адпускаюць 62 вагоны (10 вагонаў земскладу).

І вось супэрфасфат, атрыманы Сельсаюзам ужо дайшоў да селяніна, а земсклад яго ў гэты час вязе са станцыі ў горад, плаціць 2 з пал. кап. за перавозку ад пуда, потым грузіць яго зноў са складу, вязе на станцыю, зноў плаціць за перавозку і пасылае яго часам па таму-ж напрамку, адкуль ён прышоў. У выніку, на гэты супэрфасфат ускочылі лішніх 1-1 з пал. руб. на тону, апрача таго, што ён несваечасова дайшоў да месца.

Уся гэта, як бачым, недарэчнасьць робіцца для таго, каб нагрузіць аддзяленьне цэнтраземскладу, бо і там-жа ёсьць апарат.

Для гэтага-ж апарату сёлета і двухміліённая заяўка на тавары нізавой сеткі с.-г. каапэрацыі зьменшана на 500 тысяч. Такім чынам, 2 установы будуць рабіць зусім раўналежную працу, прычым адна з іх, зьвязаная з самымі глухімі куткамі акругі, своечасова дасьць селяніну двешавейшы тавар, другая са спазьненьнем будзе рабіць налічэньні на яго.

Такое становішча нельга прызнаць нармальным і, нам здаецца, што гэта пытаньне патрабуе ўважлівага прагляду. Наогул, **ці патрэбна ў Полацку аддзяленьне Цэнтраземскладу?** Нам здаецца, што дзьве раўналежныя ўстановы з аднолькавымі функцыямі, калі адна з гэтых устаноў можа лепш справіцца з усімі функцыямі,—залішняя роскаш.

БРУСЬНІЦА—ЯГАДА ДАЛІКАТНАЯ.

У галіне загатовак, збыту, як мы казалі, у сельска-гаспадарчай каапэрацыі няма і ня можа быць канкурэнтаў, але тут ёсьць некаторая недагаворанасьць, няяснасьць, некаторае ня зусім сталае разьмеркаваньне „сфэр дзейнасьці".

Возьмем, к прыкладу, ягады. Ягадамі Полаччына багата. Недарма палачане жартуючы, кажуць: «Мы жывём рыбай, грыбамі і ягадамі». І вось гэтыя самыя ягады, якіх акрсельсаюз летась загатовіў на 50000 руб. Сел.-гаспадарчая каапэрацыя толькі загатаўляе, а збывае іх Дзяржгандаль, як манапаліст на вываз. Сёлета Дзяржгандаль хацеў паставіць гэту справу на шырокія рэйкі і ўвесь час крычаў:

— Загатаўляйце ягады! Вывазіць будзем!

Ну, с.-г. каапэрацыя і рынулася ў загатоўку. Загатовілі, некаторыя і шмат загатовілі, а Дзяржгандаль аказаўся нядольным да прыёмкі ягад і вышаў казус. Напрыклад, Лепельскае т-ва разагналася і загатовіла шкат брусьніц.

— Ну,—кажуць агенту Дзяржгандлю,—загатовілі, прымайце.

А той ня прымае.

— Прымайце,—крычаць каапэратары,—а то ўжо дух ад ягады скора пойдзе!

А той у адказ:

— А куды я прыму яе? Няма куды!

Пакуль яны так перакрыкваліся, брусьніцы ўзялі ды і пагнілі. Прышлося т-ву закапаць у зямлю 150 пудоў брусьніц. Нарэшце, акрсельсаюз агледзіўся і даў загад, каб т-вы, загатоўшы ягады, не чакалі, пакуль яны згніюць, а каб тут-жа іх варылі: вараныя не псуюцца.

Адчуваецца некаторая ненармальнасьць і ў тым, што с.-г. каапэрацыя адцёрта ад

МЯСАЗАГАТОВАК.

Белмясторг, ня маючы належнага ліку прыёмачных пунктаў, ня здолеў дасканала весьці справу загатовак. Агенты Белмясторгу, скупляючы скот па ўсёй акрузе, гоняць гэты скот да пункту за 50-70 вёрст, часта скот ня кормлены, на пункце таксама суткамі прастойвае ня кормлены.

А бываюць выпадкі, калі на пункце вялікі наплыў ската і Белмясторг больш ня прымае. Селянін, прывёўшы за вёрст 20 сваю каравёнку, каб не цягнуцца з ёй назад, збывае яе прыватніку. Такім чынам, скот ідзе міма каапэрацыі, пападае ў прыватныя рукі. Між-тым гэту самую каравёнку селянін мог-бы з посьпехам збыць с.-г. каапэрацыі, з якой ён зьвязан вельмі блізка.

Патрабуе некаторага ўмеркаваньня і малочна-збытавая справа. Малочныя арцелі Полаччыны, якіх налічваецца зараз у акрузе звыш 20, якія яднаюць 1548 двароў, у справе збыту прадукцыі зусім самастойны. Яны самі знаходзяць пакупца, самі дастаўляюць малако на месца. Акрсельсаюз меў на мэце для ўрэгуляваньня гэтага збыту, арганізаваць

КАНТРОЛЬНУЮ МАЛОЧНУЮ СТАНЦЫЮ.

Праз гэтую станцыю праходзіла-б усё збываемае арцелямі малако, што дало-б магчымасьць наглядаць за якасьцю малака, даваць указаньні аб палепшаньні яго, увесь час мець нагляд за карміленьнем жывёлы. Такая станцыя, пры росьце малочных арцеляў, які мы наглядаем у апошнія часы, бязумоўна, была-б патрэбнай і карыснай. Але чамусь Акрсельсаюзу не дазволілі адчыніць такую станцыю. Чаму?—Для нас гэта не зразумела.

Вышла некаторая замінка і ў загатоўках лёну. Полацкая акруга па льну далучана да 4 поясу, дзе загатоўчая цана на лён 6 р. 30 к. пуд., а суседняя Віцебская—да 3-га поясу з загатоўчай цаной у 6 р. 60 к. п. І вось віцебскія загатаўцелі рынуліся на Полаччыну і давай з пад носу ў палачан выхватываць лён па даражэйшай цане.

Вось тыя няяснасьці і ненармальнасьці, якія, праўда, не балюча, але ўсё-ж адбіваюцца на справе загатовак, яны ўносяць некаторы разлад у гэту справу і, канешне, павінны быць ліквідаваны.

Полацкая сельска-гаспадарчая каапэрацыя настолькі ўжо акрэпла, што ёй у справе загатовак, збыту можа быць адведзена больш шырокае поле дзейнасьці.

50 працантаў каапэраваных двароў акругі, няўпынны рост зваротных капіталаў, наліччa некаторага прыбытку, шырокі ахват сялянскага рынку збыту, усё гэта сьведчыць аб тым, што сельска-гаспадарчая каапэрацыя стала на моцныя ногі, што будучына ёй забясьпечана.

Пры тым тэмпе росту, які выявіла с.-г. каапэрацыя акругі сёлета, мы ў бліжэйшыя-ж гады будзем сьведкамі стопроцантнага каапэраваньня ёй усяго сялянства Полаччыны.

Сельска-гаспадарчая каапэрацыя Полаччыны на здаровым шляху.

Л. С-н.

Уплыў занятых папараў на ўраджайнасьць.

У сучасны пэрыяд разьвіцьця сельскае гаспадаркі Беларусі існуе такая сыстэма яе палявое гаспадаркі, калі 25 проц. плошчы ад усёй пахаці знаходзіцца не занятай пад пасевамі, а ў працягу лета выкарыстоўваецца дзеля пасьбы жывёлы, потым у канцы ліпеня ўзорваецца і ў пачатку восені засяваецца азімым жытам. Гэта плошча ў сыстэме палявое гаспадаркі называецца сялянскім, зялёным, альбо ліпнёўскім папарам.

Па данных дасьледчых устаноў, кармавая вартасьць такой пашы вельмі нявысокая. У сярэднім, за лета, жывёла можа сабраць з дзесяціны такога папару толькі каля 10-15 пуд. сена, пры гэтым трэба адзначыць, што яно мае зусім нездавальняючыя кармавыя якасьці, таму што пераважна складаецца з такіх шматгадовых сьмецьцевых расьлін, якія жывёлай не паядаюцца.

Акрамя гэтага, адзначаным сьмецьцевым расьлінам да ўзорваньня глебы хапае часу пасьпець і высеяць вялікую колькасьць свайго насеньня, якое ў наступныя гады будзе прарастаць і засьмечваць тыя пасевы збожжавых культур, якія будуць высявацца на гэтым месцы.

Страты, якія мае гаспадарка ў выніку засьмечанасьці сваіх палёў—надзвычайна вялікія, але, нажаль, яны вельмі часта звычайным гаспадарчым вокам ня ўлічваюцца, а ў сапраўднасьці па падліках дасьледчых устаноў засьмечанасьць палёў зьмяншае ўраджай, у асобных выпадках, асабліва збожжавых культур, да 50 проц. Больш гэтага, тыя страты, якія гаспадарка мае ад таго, што жывёла ў працягу лета пасецца ў папаравых палетках, яшчэ не абмяжоўваюцца ўплывам адных сьмяцьцёвых расьлін на зьмяншэньне ўраджаю, а тут маецца цэлы шэраг і іншых прычын, да якіх, у першую чаргу, неабходна аднесьці тое, што жывёла ў працягу лета вельмі моцна ўтаптвае глебу, дзякуючы чаму апошняя перасыхае да такой ступені, што калі трэба яе ўзорваць, дык плуг зусім ня можна ўсадзіць у глебу, і гаспадар прымушаны чакаць, пакуль пройдзе дождж і яе некалькі размочыць. Але трэба заўважыць, што які-б дождж ня ішоў, а ворыва бывае надзвычайна глыбістае і дзеля далейшай падрыхтоўкі да пасеву глыбы прыходзіцца зьнішчаць моцным баранаваньнем. У выніку такой апрацоўкі глеба атрымоўваецца вельмі распылкаваная і наступныя дажджы пасьля пасеву яе канчаткова размываюць; утвараецца моцная корка, якая не дае магчымасьці прасякнуць паветру ў глебу.

Вось у агульных рысах гэта ўсё тое, што сельская гаспадарка мае ад так званага „зялёнага папару", які на тэрыторыі БССР займае 25 проц. плошчы ад усёй пахаці і што супярэчыць цэламу шэрагу іншых агранамічных мерапрыемстваў, якія накіроўваюцца да павялічэньня ўраджайнасьці.

Паўстае пытаньне: што прымушае гаспадара-селяніна рабіць так, як відавочна ня трэба? Тут у першую чаргу адказ можа быць такі: няма дзе пасьвіць жывёлу. Бязумоўна, сутнасьць гэтага адказу надзвычайна сур'ёзна, бо тут паўстае спэцыяльнае пытаньне аб арганізацыі выпасаў для рацыянальнага ўтрыманьня таварнай галіны гаспадаркі—жывёлы ў летні пэрыяд. Спадзяючыся, што па гэтаму пытаньню выступіць шэраг іншых спэцыялістаў, таму мы на ім тут застанаўляцца ня будзем, але адзначым, што гэтае пытаньне зараз больш-менш здавальняюча вырашаецца ў тых гаспадарках, дзе маюцца натуральныя выпасы і травапольныя севазвароты з пасевам канюшыны.

Такім чынам, зварочваючыся да пастаўленага асноўнага пытаньня, мы павінны прызнаць, што існуючыя зараз формы выкарыстоўваньня 25 працантаў плошчы пахаці на тэрыторыі Б е л а р у с і ні ў якай ступені не адпавядаюць сучаснай ступені разьвіцьця народнае гаспадаркі, адсюль павінна паўстаць задача перад кожным гаспадаром-селянінам імкнуцца да новых, лепшых форм выкарыстоўваньня сваёй досыць абмежаванай пахатнай плошчы і гэтым самым павялічваць вытворчасьць палявой гаспадаркі.

Такімі новымі, больш інтэнсыўнымі формамі выкарыстоўваньня адзначанай плошчы павінны зьявіцца занятыя папары. Зразумела, што віды занятых папараў могуць быць вельмі розныя, бо яны павінны дыктавацца мясцовымі ўмовамі кожнай гаспадаркі, ці інача кажучы, віды занятых папараў павінны вызначацца вытворчымі мінімумамі кожнай гаспаркі, як напрыклад: пры недахопе ў гаспадарцы ўгнаеньня і пры наліччы бедных лёгкіх глеб, бязумоўна папары будуць займацца сыдэрацыйнымі культурамі на зялёнае ўгнаеньне; пры больш менш здавальняючым забясьпечаньні гаспадаркі ўгнаеньнем і пры недахопе кармовых сродкаў папары будуць займацца кармовымі культурамі і пры забясьпечаньні гаспадаркі ўгнаеньнямі і блізкасьці буйнага рынку збыту папары могуць быць заняты раньнім сталовым гатункам бульбы.

Далей мы ня бачым сэнсу спыняць увагу на аглядзе ўсіх магчымых відаў занятых папараў і тых гаспадарчых умоў, пры якіх яны могуць ужывацца, прадставіўшы гэты аналіз і выбар папару кожнай зацікаўленай гаспадарцы самастойна, а застановімся толькі на некаторых відах занятых папараў.

Згодна 3-хгадовых даных Менскай Расьлінаводнай Дасьледчай Станцыі, займаючыя папар культуры на храшчаватай супесі далі наступны ўраджай:

Назва культуры	Ураджай па разьліку: На гэкт. у дв. ц.	Ураджай па разьліку: На дзесяц у пудох	Час уборкі	Што падлічвалася
Віка-аўсяная мяшанка	30,4	204	20-УІІ	Сена
Жытня-вікавая мяшанка (за 1928 г.)	46,0	312	5-УІ	Сена
Турнэпс (Остерзундомскі)	157,0	1054	15-УІІІ	Карэньне
Бульба (раньняя ружовая)	159,0	1067	15-УШ	Клубні

З гэтай табліцы можна бачыць, што замест ліпнёўскага—зялёнага папару, які гаспадарцы акрамя страты амаль нічога не дае, пры адным жаданьні гаспадара магчыма атрымаць такую значную колькасьць надзвычайна каштоўнага—бабовага сена, карэньняў раньняга гатунку турнэпсу (кармовай рэпы), ці нават зусім рыначнага прадукту—сталовай бульбы, кошт якой у часе ўборкі хістаецца каля 80 кап. пуд.

Трэба заўважыць, што прыведзеныя ў табліцы даныя сьведчаць ня толькі аб павялічэньні вытворчасьці палявое гаспадаркі, але яны выразна ўказваюць і на тыя шляхі, па якіх павінна ісьці вырашэньне праблемы кармовага пытаньня дзеля рацыянальнага ўтрыманьня нашай галоўнай таварнай галіны ў сельскай гаспадарцы—жывёлы.

Каб больш яскрава ўпэўніцца ў сапраўднай здольнасьці занятых папараў павялічыць ураджайнасьць і вытворчасьць палявой гаспадаркі, мы павінны разглядзець даныя, якія характарызуюць уплыў занятых папараў на ўраджайнасьць наступных культур севазвароту ў параўнаньні з ліпнёўскім папарам. Гэта выклікаецца і тым, што ў прадстаўленьні селяніна яшчэ існуе такі погляд (відавочна ад пэрыяду пераложнай сыстэмы), што, каб атрымаць большы ўраджай, глеба павінна адпачыць.

Існуючую зараз сыстэму палявое гаспадаркі Беларусі, дзе 25 проц. плошчы ад усёй пахаці выкарыстоўваецца дзеля пасьбы жывёлы ў выглядзе звычайна-сялянскіх папараў, трэба лічыць ні ў якай ступені не адпавядаючай сучаснай ступені разьвіцьця народнае гаспадаркі.

Далейшае разьвіцьцё і інтэнсыфікацыя палявой гаспадаркі ў працягу бліжэйшага пэрыяду павінна ісьці па шляху шырокага распаўсюджаньня занятых папараў.

Праз форму занятых папараў магчыма ў значнай ступені разьвязаць праблему кармавога пытаньня і атрымаць прадукты непасрэднага збыту на рынку.

Занятыя папары ня толькі павялічваюць вытворчасьць палявой гаспадаркі праз уключэньне 25 проц. плошчы пад пасеў, але пры ўмове нармальнага ўгнаеньня і прыстасаваньня правільнае тэхнікі апрацоўкі глебы, яны здольны вельмі значна павялічыць ураджай культур севазвароту.

А. Прохараў.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

Пастанова Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

пра зьмену арт. арт. 28 і 29 Зямельнага Кодэксу БССР.

На падставе артыкулу 2 пастановы III сэсіі ЦВК БССР IУ скліканьня ад 26 лютага 1923 году „Аб парадку ўнясеньня зьмен у кодэксы, зацьверджаныя ЦВК Беларусі“ (З.З. БССР 1928 г., № 13-14, арт. 115) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР, у сувязі з пастановай ЦВК і СНК СССР ад 18 ліпеня 1928 году [illegible], пастанаўляюць зьмяніць артыкулы 28 і 29 Зямельнага Кодэксу БССР у наступнай рэдакцыі:

„Арт. 28. Здача ў арэнду зямлі працоўнага карыстаньня [illegible]

„Арт. 29. Пасьля выходу ўстаноўленых артыкулам 28 тэрмінаў далейшая здача зямлі ў арэнду [illegible]

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў.**

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед.**

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Хацкевіч.**

6 кастрычніка 1928 году. г. Менск.

Постановление Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

об изменении ст. ст. 28 и 29 Земельного Кодекса БССР.

На основании ст. 2 постановления III сессии ЦИК БССР IУ созыва от 26 июля 1923 года «О порядке внесения изменений в кодексы, утвержденные ЦИК Белоруссии» (С.У. БССР 1926 г., № 13-14, ст. 115) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР, в связи с постановлением ЦИК и СНК СССР от 18 июля 1928 года [illegible], постановляют изменить статьи 28 и 29 Земельного Кодекса БССР в следующей редакции:

«Ст. 28. Сдача в аренду земель трудового пользования [illegible]

«Ст. 29. После истечения установленных статьей 28 сроков дальнейшая сдача земли в аренду [illegible]

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков.**

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед.**

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Хацкевич.**

6 октября 1928 года. г. Минск.

Пастанова Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

пра склад падатковых камісій.

На падставе арт. 9 пастановы ЦВК і СНК СССР ад 9 мая 1928 г. [illegible] аб падатковых камісіях у новай рэдакцыі (З. З. СССР 1928 г., № 29, арт. 261) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Для вырашэньня спраў па прамысловаму і падаходнаму падатках, на звышпрыбытку і гэрбаваму збору арганізуюцца аб'яднаныя падатковыя камісіі: вучастковыя, асобныя і акруговыя.

2. Вучастковыя аб'яднаныя падатковыя камісіі арганізуюцца ў кожным падатковым вучастку пад старшынствам інспэктара простых падаткаў у складзе: двух прадстаўнікоў мясцовага выканаўчага камітэту, двух прадстаўнікоў платнікаў прамысловага падатку і двух прадстаўнікоў платнікаў падаходнага падатку. У вырашэньні спраў удзельнічаюць толькі два члены ад платнікаў таго падатку, якога датычыць разглядаемая справа.

3. Члены ад платнікаў у вучастковую аб'яднаную падатковую камісію прызначаюцца на кожны бюджэтны год акруговымі альбо раённымі выканаўчымі камітэтамі па прапанове адпаведнага фінансавага органа на наступных падставах:

а) па прамысловаму падатку—адзін член ад платнікаў прызначаецца з кандыдатаў, якія намячаюцца кааперацыйнымі арганізацыямі, а другі—з ліку прыватных гандляроў:

б) па падаходнаму падатку—адзін член ад платнікаў прызначаецца з ліку платнікаў, паводле раскладу № 2, а другі—ад платнікаў паводле раскладу № 3.

4. Асобныя аб'яднаныя падатковыя камісіі арганізуюцца пад старшынствам загадчыка фінансавага аддзелу альбо яго намесьніка ў складзе двух прадстаўнікоў акруговага выканаўчага камітэту і двух прадстаўнікоў ад платнікаў.

5. Члены ад платнікаў у асобную падатковую камісію прызначаюцца на кожны бюджэтны год у наступным парадку: адзін ад [illegible] ўзаем- [illegible] прад- [illegible] выка- [illegible] акругова- наўчымі камітэтамі па прапанове акругова-га фінансавага аддзелу.

6. Акруговыя аб'яднаныя падатковыя камісіі арганізуюцца пад старшынствам члена прэзыдыуму акруговага выканаўчага камітэту па прызначэньні апошняга ў складзе: аднаго прадстаўніка акруговага фінансавага аддзелу, трох прадстаўнікоў акругова-га выканаўчага камітэту і дванаццаці прадстаўнікоў платнікаў—па два ад кожнае групы платнікаў прамысловага і падаходнага падатку (дзяржаўных прадпрыёмстваў, кааперацыі і прыватных асоб), з тым, што ў вырашэньні спраў бяруць удзел толькі два члены ад платнікаў таго падатку і тае групы, якіх датычыць разглядаемая справа, прычым пры вырашэньні справы па падаходнаму падатку ў камісіі бяруць удзел: адзін ад платнікаў паводле раскладу № 2, а другі—паводле раскладу № 3.

7. Члены ад платнікаў у акруговую аб'яднаную падатковую камісію прызначаюцца парадкам, паказаным у арт. арт. 3 і 5 гэтае пастановы.

8. Акруговыя аб'яднаныя падатковыя камісіі вырашаюць справы па мясцовых падатках - зямельнай рэнце, прычым у пасяджэньні гэтых камісій удзельнічаюць два члены ад платнікаў мясцовых падаткаў і рэнты, якія прызначаюцца акруговымі выканаўчымі камітэтамі па прапанове акругова-га фінансавага аддзелу.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў.**

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед.**

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Хацкевіч.**

1 кастрычніка, 1928 г.
г. Менск.

Постановление Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

о составе налоговых комиссий.

На основании ст. 9 постановления ЦИК и СНК СССР от 9 мая 1928 г. о проведении в жизнь положения о налоговых комиссиях в новой редакции (С.У. СССР 1928 г., № 29, ст. 261) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют:

1. Для разрешения дел по промысловому и подоходному налогам, по сверх прибыли и гербовому сбору организуются об'единенные налоговые комиссии: участковые, особые и окружные.

2. Участковые об'единенные налоговые комиссии организуются в каждом налоговом участке под председательством инспектора прямых налогов в составе: двух представителей местного исполнительного комитета, двух представителей плательщиков промыслового налога и двух представителей плательщиков подоходного налога. В разрешении дел участвуют только два члена от плательщиков того налога, коего касается рассматриваемое дело.

3. Члены от плательщиков в участковую об'единенную налоговую комиссию назначаются на каждый бюджетный год окружными или районными исполнительными комитетами по предложению соответствующего финансового органа на следующих основаниях:

а) по промысловому—один член от плательщиков назначается из кандидатов, которые намечаются кооперативными организациями а другой—из числа частных торговцев;

б) по подоходному налогу—один член от плательщиков назначается из числа плательщиков согласно расписания № 2, а другой—от плательщиков согласно расписания № 3.

4. Особые об'единенные налоговые комиссии организуются под председательством заведывающего финансового отдела или его заместителя в составе: двух представителей окружного исполнит. комитета и двух представителей от плательщиков.

5. Члены от плательщиков в особую налоговую комиссию назначаются на каждый бюджетный год в следующем порядке: один от местных кооперативных союзов по взаимному соглашению, а другой—от государственных предприятий—надлежащими окружными исполнительными комитетами по предложению окружн. финансового отдела.

6. Окружные об'единенные налоговые комиссии организуются под председательством члена президиума окружного исполнительного комитета по назначению последнего в составе: одного представителя окружного финансового отдела, трох представителей окружного исполнительного комитета и двенадцати представителей плательщиков—по два от каждой группы плательщиков промыслового и подоходного налога (государственных предприятий, кооперации и частных лиц) с тем, что в разрешении дел принимают участие только два члена от плательщиков того налога и той группы, которых касается рассматриваемое дело, при чем при разрешении дела по подоходному налогу в комиссии участвуют: один от плательщиков согласно расписания № 2, а другой—согласно расписания № 3.

7. Члены от плательщиков в окружную об'единенную налоговую комиссию назначаются в порядке, указанном в ст. ст. 3 и 5 настоящего постановления.

8. Окружные об'единенные налоговые комиссии разрешают дела по местным налогам и земельной ренте, причем в заседаниях этих комиссий принимают участие два члена от плательщиков местных налогов и ренты, назначаемые окружными исполнительными комитетами по предложении окружного финансового отдела.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков.**

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед.**

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Хацкевич.**

1 октября 1928 г., г. Минск.

ХРОНІКА.

АДЧЫНЕНЬНЕ 2-га УСЕБЕЛАРУСКАГА ЗЬЕЗДУ КАЛГАСАЎ.

Учора а 6-й гадзіне ўвечары ў клюбе імя Карла Маркса адчыніўся 2-гі Усебеларускі зьезд калгасаў. У зьезьдзе прымае ўдзел звыш 160 дэлегатаў.

Адчыняючы зьезд, тав. Аксючыц коратка спыніўся на тых задачах, якія стаяць у галіне калгаснага будаўніцтва.

Зьезд павінен будзе разгледзець і вывучыць, як на мясцох ажыцьцяўляліся дырэктывы партыі і ўлады ў галіне пашырэньні калектывізацыі сельскай гаспадаркі.

У прэзыдыум зьезду абраны ў складзе 19 чалавек.

У ганаровы прэзыдыум пад гучныя воплескі абіраюцца т. т. Сталін, Молашаў, Калінін, Рыкаў, Варашылаў, Кнорын, Васілевіч, Чарвякоў і Галадзед.

Зьезд пастанавіў паслаць прывітальныя тэлеграмы вышэйшым партыйным і савецкім органам БССР і СССР.

На вячэрнім пасяджэньні быў заслуханы даклад т. Ляўкова аб задачах савецкай улады і палітыкі партыі на вёсцы.

Далей з вялікай прамовай выступіў сэкратар ЦК КП(б)Б тав. Васілевіч.

Арганізацыя Цэнтральнай хіміка-тэхнічнай лябараторыі.

Хіміка-тэхнічная лябараторыя ВСНГБ рэарганізуецца ў цэнтральную лябараторыю.

Узбуджана хадайніцтва перад Саўнаркомам БССР аб дадатковым водпуску 20.000 руб. на пашырэньне гэтай лябараторыі.

Цэнтральная лябараторыя будзе пераведзена ў новае памяшканьне і будзе аб'яднана з керамічным і механічным аддзяленьнямі Горнага аддзелу ВСНГБ.

Дасьледаваньне гаспадаркі дасьледчыка Сіцько.

Гэтымі днямі выяжджаюць у Мазыр прадстаўнікі НКЗ і Беларускага Дасьледчага Інстытуту сельскай і лясной гаспадаркі для сталага азнаямленьня з працаю над вопытамі па садоўніцтву вядомага дасьледчыка Сіцько.

У працы гэтай камісіі прымуць удзел прадстаўнікі мазырскіх акруговых і раённых органаў.

8000 руб. на падарункі.

Народны Камісарыят Сацыяльнай Забясьпекі асыгнаваў 8000 руб. на набыцьцё падарункаў да сьвята Кастрычнікавай рэвалюцыі інвалідам грамадзянскай вайны. Падарункі будуць выдавацца ў выглядзе плугоў, калёс і інш. с.-г. машын і прыладаў.

Арганізацыя 4-хгадовых вопытна-практыкавальных школ.

Згодна пастановы Саўнаркому БССР, Наркам. Асьветы адчыняе ў бягучым навучальным годзе пры Мазырскім, Аршанскім і Гомельскім пэдтэхнікумах, беларускім і яўрэйскім, а таксама пры Чырвона-Бярэскім агранамічным тэхнікуме 4-х гадовыя вопытна - практыкавальныя школы.

Цікавая вынаходка.

Грамадзянін Порэмскі вынайшоў новы спосаб для рэзкі шкла, які можа замяняць алмаз.

Гэтая вынаходка можа быць выкарыстана на шкляных заводах на рэзцы ваконнага шкла.

На днях гэтая вынаходка будзе разгледжана ў бюро па садзейнічаньню рабочаму вынаходзтву пры ВСНГ БССР.

Паляпшэньне кіраўніцтва масавай палітасьветнай працы.

У бягучым 1928-29 бюджэтным годзе, згодна пастановы НК РСІ па БССР уводзіцца 15 штатных раённых палітасьветных інспэктароў.

На абавязкі гэтых райінспэктароў ускладаецца кіраўніцтва масавай палітасьветнай працы ў тых раёнах, дзе яны будуць працаваць.

Да гэтага часу па БССР ня мелася раённых палітасьветных інспэктароў.

Менскі дзень.

— 500 спажывецкіх і 200 сельска-гаспадарчых т-ваў удзельнічаюць сёлета ў хлебазагатоўчай кампаніі.

— Канфэрэнцыя працаўнікоў дзіцячых пляцовак адчынілася ўчора ў Доме працасьветы.

На канфэрэнцыі будуць падагулены вынікі працы летніх дзіцячых пляцовак.

— 17444 цэнтнэраў астраханскіх селядцоў і 49250 цэнтнэраў касьпійскіх выдзелена на бягучы 1928-29 гаспадарчы год для забясьпечаньня БССР.

— Павялічыць разьмер завозу цэманту ў БССР до 4077 вагонаў на бягучы гаспадарчы год пастанавіў прасіць Нар. Кам. Гандаль БССР праўленьне стройсындыкату.

— Усебеларуская нарада санітарных дактароў склікаецца на 23-га кастрычніка ў Менску. У працы нарады прымуць удзел прадстаўнікі ўсіх акруг.

— 10532 чал. наведала Музэй Рэвалюцыі БССР за апошнія 9 месяцаў. У большасьці Музэй Рэвалюцыі наведалі чырвонаармейскія і вучнёўскія экскурсіі.

— 54350 тон солі будзе завезена ў БССР у бягучым гаспадарчым годзе. З гэтай колькасьці будзе завезена 61875 тон бахмуцкай і 2475 тон крымскай солі.

40.000 р. адпусьціў Белсельбанк на пабудову сьвінарнікаў і пашырэньне сьвінагадоўлі ў савецкіх гаспадарках Бельсельтрэсту.

2936 тон хлеба загатовіў Саюзхлеб у БССР да 1 кастрычніка. З агульнай сумы загатоўлена 2692 тоны хлеба ў верасьні.

На 963.000 руб. ужо афармлена падпіскі на 2 пазыку індустрыялізацыі ў Менскай акрузе.

50.000 руб. адпушчана ў бюджэце 1928-29 г. на новае будаўніцтва Віцебскага Дзяржаўнага Вэтэрынарнага Інстытуту. Апрача таго, адпушчана 27.000 р. на рамонт будынкаў інстытуту.

Падрыхтоўка да юбілею Цішкі Гартнага.

Для адзначэньня 20-цігадовага юбілею літаратурнай дзейнасьці беларускага пралетарскага пісьменьніка Цішкі Гартнага (Жылуновіча), тэатральны калектыў «Наш тэатр» рыхтуе яго п'есу «На стыку».

Літаратурнае аб'яднаньне „Полымя“ мяркуе выдаць да юбілею зборнік, прысьвечаны юбіляру, у якім будуць зьмешчаны характэрныя яго творы, а таксама крытычныя нарысы і ўспаміны.

Ушанаваньне юбіляра Міодоўніка.

8 кастрычніка ў клюбе саўгандслужачых адбыўся вечар, прысьвечаны 40-гадоваму юбілею артыстычнай дзейнасьці яўрэйскага артыста Міодоўніка.

На вечары з прывітаньнямі выступілі прадстаўнікі ЦП саюзу мастацтва, дырэктар Беларускага Дзяржаўнага Вандроўнага Тэатру тав. Галубок і інш.

На імя юбіляра атрымана шэраг прывітальных тэлеграм.

Культурныя навіны.

Пастаноўка сымфанічных канцэртаў у Менску.

Новы дырыжэр БДТ 1 М. Міхайлаў, для павялічаньня сіл аркестру, запрасіў лепшых музыкаў г. Менску.

У сувязі з сьвяткаваньнем юбілею Чайкоўскага, т. Міхайлаў мяркуе арганізаваць спэцыяльны канцэрт, прысьвечаны творчасьці Чайкоўскага. Апроч гэтага, у працягу сэзону мяркуецца наладзіць цэлы шэраг сымфанічных канцэртаў.

Кампазытар Анцаў назначан кіраўніком песеннай камісіі.

Прэзыдыум Інбелкульту назначыў кіраўніком песеннай камісіі ІБК вядомага кампазытара Анцова, які да гэтага часу працаваў у Віцебску.

Юбілей Цішкі Гартнага.

У хуткім часе ўся Савецкая Беларусь будзе сьвяткаваць 20-ці гадовы юбілей літаратурнай творчасьці беларускага пісьменьніка Цішкі Гартнага. Прэзыдыум ІБК пастанавіў прыняць удзел у гэтым сьвяткаваньні, наладзіўшы пасяджэньне Акадэмічнай Рады з удзелам усіх супрацоўнікаў ІБК.

Апроч гэтага, катэдры гісторыі беларускай літаратуры даручана вылучыць дакладчыкаў для абслугоўваньня грамадзкіх арганізацый, якія будуць адзначаць юбілей пісьменьніка.

Чарговыя задачы краязнаўчых арганізацый.

Асноўнымі момантамі працы краязнаўчых арганізацый на мясцох на наступны год па пляну ЦБ краязнаўства намячаецца зьбіраньне і арганізацыя раённых музэяў, укладаньне раённых слоўнікаў мовы і геаграфічных, пастаноўкі сталых назіраньняў па фэнолёгіі, мэтэоролёгіі, вывучэньне калектыўных форм сельскай гаспадаркі, укладаньне мясцовай бібліяграфіі і археолёгічных карт.

Выкладаньне краязнаўства ў пэдтэхнікумах.

У бягучым навучальным годзе ва ўсіх пэдтэхнікумах БССР уводзіцца выкладаньне краязнаўства, з мэтаю падрыхтоўкі сталых краязнаўцаў.

ЦБ краязнаўства дагаварылася з Наркамасьветы аб прызнаньні на пасады выкладчыкаў курса краязнаўства спэцыялістаў-краязнаўцаў.

Там, дзе пануе драўляная саха.

Драўляная саха пашырана ў нас ня толькі на Палесьсі, але нават у некаторых раёнах Меншчыны. У Плешчаніцкім раёне, па падлічэньні агранамічных і краязнаўчых працаўнікоў, сялянства ўжывае на 95 проц. драўляныя сохі.

У гэтым глухім кутку захавалася даволі багатая фауна: ласі, дзікі, якія зараз вельмі пільна ахоўваюцца з боку лясьніцтва.

Раённая краязнаўчая арганізацыя зараз праводзіць усебаковае вывучэньне гэтага кутка, у якім дзедаўскія традыцыі сялянства і не кранутая фауна ажываюцца з новымі формамі жыцьця.

ДАРОЖНАЕ БУДАЎНІЦТВА.

(Усебеларускі зьезд будаўнікоў).

Аб дарожным будаўніцтве ў БССР зрабіў даклад прадстаўнік Беларускай акругі мясцовага транспарту.

За мінулы гаспадарчы год дарожнае будаўніцтва ў параўнаньні з 1926-27 г. узрасло ў 3 разы. Нэ зважаючы на шэраг няспрыяючых умоў (дажджы, адсутнасьць дастатковай колькасьці тэхнічнага пэрсаналу і інш.) праграма работ выканана поўнасьцю, нават крэдыты на дарожнае будаўніцтва былі скарыстаны раней тэрміну.

З агульнай масы дарог дзяржаўнага значэньня БССР асаблівая ўвага сёлета была зьвернута на грунтавыя дарогі, якія ў гаспадарчым жыцьці краіны граюць вялікае значэньне. Побач з звычайным спосабам умацаваньня палатна дарог гравіем, брукаваньнем, Беларуская акруга мясцовага транспарту прымяняла розныя спосабы штучнага ўмацаваньня. У відзе вопыту, недалёка ад Менску быў прымянёны арыгінальны спосаб умацаваньня палатна дарогі вуглем з смалярных заводаў. Як паказаў вопыт, дарога ў гэтым месцы прыгодна для праезду ва ўсе часы году. Наогул „вугляная“ дарога мала розьніцца ад асфальтавай.

Наколькі шырока было разгорнута дарожнае будаўніцтва відаць з таго, што ў БССР на гэтых работах было занята больш 60.000 рабочых, галоўным чынам землякопаў, маставікоў і інш. Побач з дарожным будаўніцтвам сёлета праведзены шэраг буйных пабудоў мастоў. Вытварылася таксама замена невялічкіх драўняных мастоў жалеза-бэтоннымі і бэтоннымі трубамі.

Трэба адзначыць, што з кожным годам дарожнае будаўніцтва адчувае недахват лясных і каменных мат[illegible] праму, што прымушае шукаць спосабы замены дрэва бэтонам, а каменьня—іншымі матар'яламі. У сувязі з гэтым Беларуская акруга мясцовага транспарту зварачвала і зварачвае асаблівую ўвагу на разьвіцьцё вытворчасьці клінкёру. У сучасны момант гомельскі клінкёрны завод выпускае штогод больш 1000000 шт. клінкёру першага гатунку, які прыгодзен для будаўніцтва клінкёрнага бруку.

За апошнія гады клінкёрам удалося забрукаваць шасэ ў Гомельскім раёне, працягам да 20 кілёмэтраў і ў бягучым будаўнічым сэзоне была дадзена магчымасьць Гомелю забрукаваць клінкёрам дзьве галоўныя вуліцы.

Кошт клінкёру з году ў год зьніжаецца. Зараз сабекошт 1000 шт. клінкёру абыходзіцца ў 30 руб. Ня так даўно на завод прыбылі заграгічныя машыны для вырабу клінкёру, што дасьць магчымасьць пашырыць завод і яшчэ больш утаньвіць прадукцыю.

У дарожным будаўніцтве сёлета праводзілася досыць значная мэханізацыя. Атрымана была значная колькасьць заграгічных каткоў, грэдэраў і розных іншых машын. Мэханізацыя праводзілася па ўсіх буйных дарожных і маставых работах.

Зараз распачата падрыхтоўка да будаўнічага сэзону будучага году, калі дарожнае будаўніцтва мяркуецца яшчэ больш пашырыць.

Паштовая скрынка.

Барысу Мінулічу. Ваш артыкул „На літаратурныя тэмы“ ня гледзячы на правільнасьць многіх вывадаў, надрукаваны быць ня можа. Паэта, пра якога вы пішаце, нашай чытаючай публіцы яшчэ зусім невядомы, і наогул, па 2-3 вершах, якія ён надрукаваў, яшчэ цяжка судзіць аб далейшай яго творчасьці. Новэлю выкарыстаем у адным з бліжэйшых нумароў „Літ. дадатку“.

І. Дубку. У вашым апавяданьні «Закрасавала кветка і завяла» вельмі схематычнымі ўяўляюцца фігуры гэрояў: характэрнага ў іх бадай што нічога няма і таму апавяданьне робіцца цьмяным і няцікавым. Апрача таго, у многіх мясьцінах дапушчаны пераявлічана сантымэнтальныя мясьціны, якія зусім не пасуюць да тэмы, як яна трактуецца ў сучаснай літаратуры.

Аркадзю Жытнёваму. Верш друкавацца ня будзе, бо, папершае, у ім цяжка знайсьці асноўную ідэю, а падругое, над вобразамі, рыфмамі, і асабліва над мовою вам трэба яшчэ шмат працаваць.

Левановічу. Усе матар'ялы, прысланыя да 1-га жніўня і дагэтуль ненадрукаваныя, друкавацца ня будуць.

Падабеду Язэпу. Верш друкавацца ня будзе, бо ў ім ёсьць шэраг шурпатасьцяў фармальнага характару, а таксама і з боку мовы.

Якубовічу. Верш «З мінулага перажываньня» ня пойдзе. Мова слабая і самы верш прадстаўляе толькі расклад звычайнай заметкі на вершаваныя радкі.

С. Асташонку. Сюжэт вашага апавяданьня надуманы: у жыцьці так ня бывае. А мастацкая праўда—гэта неабходнейшая ўмова для кожнага твору. Апрача таго, ў вас надта многа лірычных разважаньняў, што таксама шкодзіць апавяданьню. Кульгае і мова; вельмі многа русіцызму і небеларускіх зваротаў. Друкавацца ня будзе.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК

НА 11-Х-1928 г.

Абл. 1 дзярж. паз. — прад. 4—77,5, куп. 4—75,5.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—15, куп. 5—12.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—2,5 куп. 5—00,5.

Абл. 10 пр. паз. 27 году — прад. 25,51, куп. 25—41.

Абл. дапрж. паз. 26 г. — прад. 122, куп. 120.

Абл. 12 пр. дзярж. паз. прад. 104—39 куп. 104—34.

Абл. 6 проц. паз. індустр. прад. 24—90,5, куп. 24—80,5.

Апавяшчэньні.

Партактыў Менскай арганізацыі КП(б)Б, назначаны на сёньняшні дзень, адкладаецца.

Аб дні скліканьня будзе абвяшчана асобна.

— Сёньня 11 кастрычніка, роўна а 7 гадз. ўвечары ў Доме Асьветы адбудзецца сход жанчын —тэхпрацаўніц—членаў саюзу Працасьветы.

Пытаньне—адносна водпуску тэхпрацаўніц на сход узгоднена з АІНА.

Часова вык. абав. адказнага рэдактара **П. ШАСТАКОЎ.**

БАЛЯНС

Полацкага Камбінату на І кастрычніка 1927 году.

АКТЫЎ.

І. Маемасьць.			
Будынкі і пабудаваньні	254976—15		
Абсталяваньне і машыны	271128—65		
Інвэнтар	15664—05	541768—85	56,20
ІІ. Незакончаныя капітальныя рамонты і пабудовы		40433—29	4,20
ІІІ. Матар'ялы.		119907—22	12,44
IV. Нязкончаныя нарыхтаваньні		17056—84	1,77
V. Нязкончаная вытворчасьць		1351—07	0,14
VI. Паўфабрыкаты		9955—47	1,03
VII. Гатовая прадукцыя		127326—65	13,21
VIII. Грашовыя сродкі.			
Каса	1966—83		
Бягучыя рахункі	418—08		
Каштоўныя паперы	846—40	3231—31	0,34
IX. Паі і авансы		2000—00	0,21
X. Абавязацельствы і дакуманты к атрыманьню.			
Наложаныя плацяжы і інкасо	3757—00		
Вэксалі да атрыманьня	12418—80		
Вэксалі пратэставаныя	253—04	16428—84	1,70
XI. Дэбітоны:			
Падсправаздачныя сумы	6711—21		
Рабочыя і служачыя	2097—78		
Пастаўшчыкі і падрадчыкі	8496—48		
Пакупнікі і спажыўцы	13852—07		
Няпэўныя дэбіторы	4687—20		
Розныя дэбіторы	36055—81	71900—55	7,46
XII. Выдаткі наступных гадоў.		2930—63	0,30
XIII. Страты за справаздачны год		9592—53	1,01
БАЛЯНС	—	963883—26	100 %

ПАСЫЎ.

І. Капіталы:			
Асноўны капітал	219688—00		
Павялічэньне асноўнога капіталу	172617—21		
Рэзэрвовы капітал	2694—58		
Амортызацыйны	32011—63	427011—42	44,30
ІІ. Фонды:			
Фонд паляпшэньня быту рабочых	980—47		
Спэцыяльныя фонды	12997—34		
Фонд няпэўных даўгоў, зьніжэньне цэн і належаньні.	8738—41	22716—22	2,35
ІІІ. Пазыкі:			
Спэцыяльныя бягучыя рахункі	17041—69		
Пазыкі доўгатэрміновыя	129250—01		
Пазыкі кароткатэрміновыя	13000—00		
Прамфонд	37315—51	196607—21	20,40
IV. Вэксалі выданыя	—	138090—41	14,33
Крэдыторы:			
Рабочыя і служачыя	13187—96		
Дастаўшчыкі і падрадчыкі	21582—53		
Пакупнікі і спажыўцы	50788—04		
Розныя ўстановы і асобы	72565—08		
Розныя крэдыторы	4045—56	162169—17	16,82
У. Падсправаздачныя сумы	—	1460—07	0,15
УІ. Прыбытак за справаздачны пэрыяд	—	15828—76	1,64
БАЛЯНС	—	963883—26	100 %

РАХУНАК СТРАТ І ПРЫБЫТКАЎ.

ДЭБЕТ.

НАЗВА АРТЫКУЛАЎ	СУМА
1. Страты ад ліквідацыі маемасьці	6431—69
2. Страты ад недахопаў і нягоднасьці матэр'ялаў і вырабаў	1488—89
3. Страты ад рэалізацыі прадукцыі і інш.:	
а) піла і лесаматар'ялаў	818—51
б) цэгла	1134—33
в) ад збыту электраэнэргіі	1845—29
г) ад перапрац. прадуктаў і інш.	16352—70
д) ад продажу каня	125—00
4. Розныя	2025—41
5. Страта за сьпісаньне і спэцфонды:	
а) рэзэрв зьніжэньня цэн	1964—23
б) на пакрыцьцё няпэўных пазык	1524—41
в) на пакрыцьцё падаткаў і акцыз	1188—55
6. На дадатков. адліч. у амартызацыю	3415—76
Чысты прыбытак	6236—23
БАЛЯНС	44551—00

КРЭДЫТ.

НАЗВА АРТЫКУЛАЎ	СУМА
1. Прыбытак ад рэалізацыі прадукцыі	23150—33
2. Прыбытак ад мантажа электраправодак	1004—55
3. Прыбытак ад апрацоўкі жывёлы і інш. паслуг	15024—32
4. Прыбытак за атрыманыя, налічаныя працэнты і пені па вэксалёх	3548—79
5. Прыбытак ад паўстоек	924—57
6. Лішкі	112—33
7. Розныя	786—11
БАЛЯНС	44551—00

РАЗРАХУНАК

разьмеркаваньня прыбытку Камбінату за 1926-27 год, пасьля зацьверджаньня камісіяй пры Акрфа.

У падаходны падатак з агульнай сумы	6236—23	10	працант.	623,62
У фонд паляпшэньня быту рабочых і служачых	5612—61	10	„	561,26
У рэзэрвовы капітал	5612—61	10	„	561,26
У мясцовы бюджэт	5612—61	10	„	561,26
У акруговы прамфонд	5612—61	28	„	1571,53
У рэспубліканскі прамфонд	5612—61	10	„	561,26
На павялічэньне зваротных сродкаў	5612—61	32	„	1796,04

Кіраўнік Камбінату ПАЎЛОЎСКІ.

Галоўны бухгальтар ХІДЭКЕЛЬ.

Балянс, рахунак прыбыткаў і страт і разьмеркаваньне прыбыткаў зацьверджаны оталай камісіяй пры Полацкім Акрфа ад 29-УІ-28 г. і прэзыдыумам Полацкага АВК і да друку дазволен.

Полацкі Акрфінаддзел: МАШЫНІН. ДЗІТКОЎСКІ.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	Ад аўторка, 9-га кастрычніка толькі 6 гастроляй **ТРУПЫ ЛІЛІПУТАЎ** «Маленькі камэдыянт» Пад кіраўніцтвам Б. Ф. Маліноўскага **ВЯЛІКІ РОЗНАСТАЙНЫ КАНЦЭРТ.** На экране—выключны нямецкі фільм «СЫМФОНІЯ ВЯЛІКАГА ГОРАДУ».
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“.	Ад аўторка 9-га кастрычніка падвойная праграма: **„Французская лялька“** драма ў 7 частках. Звыш праграмы **Канцэртнае адзяленьне.** Пачатак 1-га сэансу роўна а 7 гадз.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	Ад аўторка, 9-га кастрычніка 2-і тыдзень **„Другое жыцьцё“** ў 8 частках. Каса адчынена ад 5 гадзін.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	**Кіно зачынена для рамонту.** З аўторка, 16 кастрычніка, адчыняецца СПЭЦЫЯЛЬНА **дзіцячае кіно.**

— Менскі ЗАГС —
выклікае на 10 лістапада 1928 г.
гр. ЛЕВІНА МІКАЛАЯ ФАМІЧА
на справе скасаваньня шлюбу з гр-кай
ЛЕВІНАЙ КАЗІМІРАЙ ІОСІФАВАЙ.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Прыпісная дапрызыўная кніжка № 10 Бароўскага В. Н., выд. Барысаўскім Ваенкаматам, кв. 1298.

— Конская кніжка за № 618 Мазурэнка К., выд. Каралінскім РВК, кв. 1299.

— Вучотна-конская кніжка № 372 Хадакевіча А. І., выд. 4-м вайскова-конскім вучасткам Мазырск. акр., кв. 1300.

— Пасьведчаньне аб сканчэньні Марына-Горскай с.-г. школы Хаўстовіча К. М., кв. 1301.

Глаўлітбел 302.

1-я дзяржаўная друкарня